

Kdo si to bude pamatovat

V sobotu, je to čtrnáct dní, stoupali jsme okolo zplanělých jabloní a bílých bříz, přes úzké plošiny někdejších pastvin, porostem zakrnělých třešní a šípkových keřů. Břehy krátkých teras jsou tu podepřené kamenama a kameny jsou obrostlé tučným, zrzavým mechem. S každou překročenou mezí je obzor na dohled, a pak zase mizí. Černé a černobílé kmeny trčí ze žluté trávy. Prasata halabala odkryly hlínu, roste z ní podběl a koniklec. Okousané haluze komíhají se nad zemí. Listy ještě nejsou. Od vrcholu na opačnou stranu padá široký hřbet se skalnatým hřebenem. Šlapeme po něm proti větru až na hranu kopce, odkud jsou hluboko pod náma vidět obrysy zmizelých vesnic. Dlouhé, úzké sady položené v obloucích nad sebou. Pokroucené úvozové cesty obtažené šňůrou širokých lip a vyzábělých habrů. Rozvalené podezdívky, zarostlé role, začaté řady topolů. Javory, duby, osiky rozstrkané do míst, kudy se chodilo k barákům. Hrany a tvary, které krajina bez člověka nemá. Proč o tom píšu? Dole v údolí na kraji bukového lesa vrůstá zrezivělá pumpa do staré lípy. Nebo jinak, stará lípa obrůstá pumpu. Tlačí se na ni a bachraté kořeny páčí stěny studny pod ní. Slunce svítí na tu němou pumpu. Dělán pár kroků, očima odhaduju plochu bývalé návsi, která je teď lesem. Ostatní sbírají kameninové střepy a bezdůvodně je snášejí na hezké, ploché místo na rohu nízké zídky. Nenajdu jediné dva, co by k sobě pasovaly. Někdo nosí i porcelán. Myslíme všichni na totéž. Tudy se chodilo pro vodu. Tamhle stála kaple. Sousedí si navzájem hleděli do oken. A jejich sklepy pořád stojí. Někde se taky muselo umírat a někde pohřbívat. Každý tu zákonitě proklínal zimu a v létě přišel poseďet na hráz rybníka, protože rybník tu zjevně byl. Tam na hranici lesa rostou husté keře jívy. Za nima leží mělký mokřad pravidelnějšího tvaru. Odsud vypadá jako nepokosená louka. Člověk by se do ní nejradši schoval. Obcházíme mokřad a naše stopy se nalívají žlutou vodou. Kam se chodilo do školy? Nikdo nemluví. Vněčí dávné kuchyni si uděláme večer oheň.

Martin Lukáš

Obsah:

úvodník

Martin Lukáš: Kdo si to bude pamatovat___2

próza

Petr Měrka: x x x___29_32

Marie Škrdlíková: Jak nenapsat průvodce se svou nejlepší kamarádkou___32_36

poezie

Yveta Shanfeldová: x x x___7_9

Adam El Chaar: x x x___9_10

Juraj Kuniak: x x x___11_12

Roman Polách: x x x___12_13

Michaela Horynová: x x x___19

Petr Motýl: x x x___20_21

Jáchym Špaček: x x x___22

Milan A. Suchánek: Černý kopec II.___23_25

Dalibor Malina: O čem to svědčí?___26_29

Peter Prokopec: x x x___36_38

překlad

András Dósa: x x x___4_7

Rajko Grlić: x x x___14_19

recenze

Ondřej Hložek: Zaživa, zevnitř a dobrovolně___39_40

Pavel Kotrla: Les útočištěm___40_41

Ondřej Hložek: Jsem tvá duševní děloha___41_42

Daliborovi k osmdesátinám

Petr Hruška: Dalibor Malina___43

Jakub Chrobák: Splátka dluhu___43_47

Pavel Kotrla: Vánoční___47_52

Zdeněk Lysý: Inšalláh, vyšlo to!___52_54

Martin Lukáš: Prolegomena k cestě do kutlochu___55_56

René Kočík: 80 slov___56

Ladislav Štěpánek: Dalibor Malina – cestovatel___57_58

Otto Miklík: x x x___58

Libor Sošák: Confessio___59

Jiří Hrabal: Základy domácí fyziky___59

Miroslav Machala: 3. prosinec 2007, Peloponés___60

Ondřej Hložek: Někde nahoře nade vším...___61

Robert Goláň: x x x___62

Petr Měrka: x x x___63

Jana Měrková: Písně___63

ANDRÁS DÓSA

jingfan

sto dvacet na hodinu
v segmentech rovných linií
lány slunečnic
se sotva probouzejí z narkózy
osmihodinové temnoty

vyprahlá žlutá téměř špinavá
země ve vibrujícím pohybu
mezi řádky
až ke chladícím věžím

čtyři zélóti a jejich průsvitná ochránkyně
jako by právě vyšla z adolescence
připraveni obohatit své duševno
o novou muziku

pocit jakési víceméně jistoty
že tady budem za 20 ba i za 30 let
a jak moc se ještě do té doby
rozzrůní nitky co nás vážou k světu –

na nich navlečené
praporky jingfan s modlitbami
sepsanými pro slávu a osvobození
naší duše

Odlesky městské noci na srsti černé šelmy

nechci lásku a přátelství
výhry v cinknutých kartách
nechci sex a vlahé ruce

nechci už žádný hardcore
nechci brát prášky na spaní
a kyslíkovou masku

zvolil jsem si nové heslo
střízlivost integrita normalita
vystoupil jsem z vleku závislostí

a z prvního světa vstoupil
do světa druhého
z druhého do třetího

a v dalších návalech empatie
jsem snil o zřeknutí se ropy
s pohledem utkvělým

na duhu uhlohydrátových skvrn
sním že jsem lepší
toxiny kladu vedle peněz na masážní stůl

cítím se provinile vůči zvířatům
odlesky městské noci
na srsti černé šelmy

zachvacují mě střídavě
návaly paniky
kontroly a moci

brain damage

hodiny s tkáněmi rozpuštěnými světlem
hodiny smyslů vyklenutých jako duha
neuvěřitelné syntetické postupy
při výrobě štěstí

tvé tělo souhlasí
tvé tělo nezná strategii
tvé tělo vysílá
pozor nebezpečí selhání

glitch na vlnách beta
místnost je zaplavena
substancí godlike
boří kompaktní struktury

jiskry argonu s neonem
plním tmu ozónem
otáčení báně
zrychlené pohyby hvězd

přehřáté hemisféry
purpurové mozkové závitě
milování
milování

prostředník, kaleidoskopická vize

dočasná výluka na trati
celá ta práce vypadá jak z jiné epochy
muži v uniformě státních drah
listují v časopise demis roussos

ženy z druhé směny
osekávají keř ostružiny
rezavý prachem železnice

svět je směsí
povstávající skrze mě

a tady nuda odvažuje nuance
je blábolem záleží na vypitém alkoholu
a jak se kdo dal dokopy
raní slunce skrz začouzené sklíčko myslí

na periferii se cítím jako kníže ducha na divanu
s předlouhou dýmkou

domy jsou nedostavěné
bar vždycky někde nablízku

ty dokončené dávno ukazují
své skryté vady
na dvorku jim rostou
tři kukuřice

najatá stráž
odpočívá ve stínu
rostlin v okrasných květináčích
kde vzduch je trochu chladnější
díky ventilátoru

kdybych tohle dokázal využít
za rok jsem laureátem bienale

myšlenka však hyne
když vidím kamery na opuštěném parkovišti
monitorující prázdno
mohlo by se mi přihodit i něco zlého

změří si mě však a vím
že monitor zachytí způsobné obrazy
bez obscénních gest na kameru
bez exhibicionismu

slušnost se drží dané trasy
vcházíš vycházíš
nebudeš jim to kazit

občan si plete odpovědnost s hrůzou

pohybují se po okraji strachu
zezadu se ke mně blíží
oblečená v sáří
na kolečkových bruslích
koketní kabelka
perličky a štras
napěchovaná bestiálním strachem

ze středu chodníku
uhýbám notně ke kraji

potřebuje někoho spolehlivého
aby nebyla sama
než přejde grantův most

ptám se co je to znásilnění
a jak já bych se bál
kdyby mě někdo vyplašil
a jak je periferie komplexní

z rumunštiny přeložil Tomáš Vašut

YVETA SHANFELDOVÁ

prší
a řekou táhne
všední listí

vlhké vzkazy
osiky
citlivky
zmarliky
dřínu

sychravě roste
na nebi vystoupá
hladina se topí

někde tady to musí být
myslí si několik čejek

ztěžklá hladina listí
utápí déšť

v zrcadle jasně všedním
x x x

kus úzkosti
ten oblak umí

ráno stárne
je úzko
atmosférická řeka voní
jako když šíří myšlenky
neslyšných slov

jehličnatě jdu

patník jak truhla

mraky sestupují, moře vyplivuje močály,
přímořská pryskyřice
sny nahosemenné

ale ty písky!

Jednoho dne jsme cihly nechaly doma. Tak
musel svět kdysi vonět. Pobřežní vítr tušící
sklo je paleontolog.

drtím vůni

x x x

pozdní deště přispívají
touze po lehkomyšlnosti

obdivně kapky
ztrácejí
běžící fugy
neslyšný tlukot tlí

vpíjí se jediný časoměr
z větví se klene
letopočty taví

x x x

svírá hodina proti zdím

kam a kudy
míří k domu
pod letadly ptáci
auta na diagonálu
vzlétají zvuky motorů a zpěv

mezi krajinami smíšené cest
svět jak
na vlnách:

množství i prázdnota na ráhně, popírajícím
obzor, kam chodí směry spát

překrajovaný rým soli se trmácí dál
z města do města
na udici údivů soumravná moře vystávají
jako dým

x x x

děšť voní nebem
padá šeptem

kdyby žila pravda před patnácti lety,
byli bychom ještě všichni živi

popel je šedý hněv
x x x

staré bitevní pole na řece Delaware

křížník, nahřívá si listopad, navštěvuje nebe,
blížkost dálky, pevně se drží, vodní řetěz ze
rzi bere hřebíky, katarzi ukotvenou, zmítanou

a na břehu to šplouchalo, žbluňkalo, polykalo,
pak se odmlčelo, ale nemlčelo, jen tak si
dýchlo a další šplouchnutí
poodstoupit neslyšet a zas vdechovat mokrý
den

musí stačit být, na rozhraní, chvíle otevření,
závan, rostlin a hladin, krátkost pohazení,
jen zával, cesmínové keříky jsou společenské

rychlé vlny břehu mluvily a zapíraly, odkrývaly
a šily viny vln, oblázky, kelímky, vzpurné
kořeny se ani nedívaly, jen mluvily krátkými
výkřiky

ploutve vyprávěly:
jak starý vzkaz je řeka!
a jak hučí z oblohy den!
x x x

ADAM EL CHAAR

ráno

ach, svěží ráno, ranost, učinilo noci za-
dost, radost z každého, kdo přežil s většími
či menšími šrámy, ráno je ti přáno, ano, náhlé
ráno, jako bych žil, ale proč jen jako? skoč
do dne otevřením očí z bizarního snu do snu
ladného, tvárného, ale ráno, to je ještě něco
trochu jiného než den, noc skončila a den
teprve začne a teď je teď, ráno a každý je
v něm požehnán novým začátkem, každý,
kdo se probudil, aby žil další zbytečný čas,
nezbytný, aby si uvědomil svůj hlas, stal se
jím nejvíc, co to jde, šel a našel činnost, ve
které by to dal a zároveň sladil s trvale udr-
žitelným pokrokem, další revoluci v evoluci,
další hřích v říši středu, pocit středu, expan-
ze středu,

tohle je kompletně jiný čas, děkuju shodě okolností, že mi udělala tohle štěstí, dejte mi důvod zcestovat celý svět, je na dosah, mám radost - mám strach, není samozřejmý, je to náhoda, požehnání a ty mu můžeš jen dopomoci pokáním, posráním se v ten správný čas, správný podle hodin, osvoj si ty hodiny, ať je nepotřebuješ, odhadni ten řád, a pak můžeš dělat, co chceš, říkat pravdu, stříkat lež, žít, ale pak zas ustrnout, usnout, uschnout, včas pít, sát čas, psát-spát,

v trávě se leskne rosa, ráno svěží, slunce praží, čas běží, slunce modré, středomoří, asi do věží, asi do věží a nic není lepší, než něco jiného, nic není větší, než to, mravenec zlézá horu patníku, myslí svou novou linii, nesnesitelné stohy tras, němí svědci stromů, starostlivé, zapomnětlivé matky, sňatky z rozumu, svoboda, zpátky, domů do lůna, slunce, luna, slůně z porcelánu, duna, fata-morgána, sypký smysl do chřtánu monstra, zkysl jsem v iluzi, mimo zrovna, rozklížení, rozhodnutí, nuda, hnutí, silná stehna, krajky, vyvrhnutí, rozervání, vrásky, vlasy, spojení, to ráno se usadilo na lavičce a utopilo ve slovech, babičky a matky s dětmi, které neberou žádnou emoci vážně, perou se za svou existenci, žár tě zasklil, kumuluješ napětí v zajetí smyslů, už se necítíš schopný ji oslovit, vyvolat na světlo, tady na papíře údajně máš celý svět, v tiráži Tvaru s Bernadetou Babákovou, básně jako všechno a nic, zmínka o jménu, aby se chtělo psát dál a víc, ale ve slovech není dech, nic, jen prachmizerný vrchol ledovce,

to ráno bylo osvobození od ratia, ráno to jde, přes den se pinožit v chaosu síly a viny a večer návrat, neméně slastný a činný a ve spánku nadávat, každá doba má svoje, měla a bude, všechno jsou to jen náhody času a slova, kořistnictví, ať to není jen výslednicí, ledovým pohledem na výsledek, sled eg, ať je to tady a teď, tak, fakt, zdálo se mi, že Česko hraje fotbal s Tuniskem a Tunisko mělo místo branky výklenek v útesu, nějaký tuniský hráč udělal něco českému a čeští fanoušci se rozběhli na hřiště s baseballkama, čeští hráči se rozběhli proti nim a zbodýčkovali je, aby je zastavili

JURAJ KUNIAK

Derniéra

Pozri sa do srdca prírody,
potom všetkému lepšie porozumieš,
povedal Albert Einstein svojej starostlivej
družke
knihovníčke Johanne v Princetone roku 1955
a podal jej tulipán, hlas mu znel vyrovnane,
nepovedala ani slovo, aby udržala dojatie,
on už vedel, že jar bude krátka a leto
nepríde,
nad jeho hlavou sa čoraz jasnejšie
rozsvецovala
hviezdnatá klenba matematického chrámu,
posledná zmena hodnoty funkcie v pomere
k nepatrnej zmene jej všetkých
premenných
vychádza správne, premieňa sa na nočný
prúd,
moria sa vracajú do veľtokov, veľtoky do riek,
do potokov, do bystrín, do prameňov
a zmestia sa tam celé.

Pracovná verzia

Tento výrok sa pripisuje Vladimírovi
Holanovi:
„Bez lásky sa nedá nič. Ani umrieť sa nedá
bez lásky.“

Skutočne starý strom sa pozná
podľa zelených výhonkov na nečakaných
miestach.

Vysoko na oblohe ponurý končiar,
sfarbený v ubúdajúcom svetle do
purpurova.

Zaujalo ju požehnanie bylín a kvetov,
jeho viac priťahuje voda na vrchole hory.¹

Jemne nastavené vzťahy sú také vratké,
že sa môžu rozbiť letným prerieknutím.

Ale kým je to takto rozostavaná stavba,
všetko je v poriadku.

¹ Hora z filmu Karate Kid (2010, remake
s dvanásťročným hrdinom)

Les, stav ducha

V lese som si uvedomil, koľko má očí,
upriamených na mňa.

Štvornohý priateľ, viac
nesmelo ako odviazane, sa uberal
cestičkou do neznáma.

Hlavu som mal v rozsvietenej
rozjazdovej dráhe pre predstavivosť, ktorá
vie o svetoch, oveľa lepších,
ako je ten náš.

Zdalo sa mi, že kníšuče sa smrek
snívajú o tom istom.

Na rázcestí pes zastal, počkal,
kam sa vyberiem, aby ma nasledoval;
rozpoznal, že touto trasou sme ešte nešli,
v očiach mal strach, ale so mnou sa nebál.

ROMAN POLÁCH

x x x

Slunce každé ráno oznamuje konec dějin
aplikace vesmíru zase každou noc upomíná
uživatele
aby se podíval co se stalo před miliardou
let
až nebude slyšet ptačí zpěv a štěkajícího
psa bez vědomí jeho pána
pokašlávání kavky která se těší celý půlrok
aby se vrátila k tomuto parku
ten bílý hluk života
až nebudou stát neustále zlepšované formy
jeskyní vršené na sebe
jeskyně o tisíci patrech
to veškeré prodloužení deset tisíc let
starého člověka
stále stejně krutého k sobě navzájem
ale stále krutějšího ke všem živým
tvorům
které všechny skoro vyhubil neboť vývoj je
externalitou lovu
bude to stát za zaznamenání
do neustále dorůstajících nehtů světa
do něhož se tak rádi probouzíme se
strachem co nás čeká
v různě rozsvěcených nočních oknech
našich zad které se dotýkají společné smrti
kterou jsme si slíbili

a kterou hlídá tak věrně náš pes
posvěcený bezprostředností života

x x x

nespoutaný vítr je domestikován
omývá nohy těm kteří jdou z práce za svou
budoucností
třeba i za svými zvířecími přáteli
vlastní jejich jména snaží se je učit světu
zatímco bychom se na ty divoké tvory měli
pozorně dívat
a v pohledu třasořitky havrana nebo
v pohledu
psa se srstí temnou jako první vzpomínka
bude jen prostor k výzvě
vítr se opět utrhнул a vyvádí jak sanitka dne
v níž leží velký neznámý člověk

x x x

Tak pomalu padají listy stromům
zhrouceným kocovinou
ve chvíli kdy mi vyčítáš že teď nejsem
s tebou jako bys chtěla otevřít okno
aby do něj vletěl průvan lásky
ale rozumím tomu tak že všichni máme
v očích budoucnost
v rukou držíme strach jako činky
to bouchání do stolu zavírání dveří
naprosto cizí hlasy pod námi
vzdálené bouřky a jejich drkotání židlí
postarší páry a mladé maminky na vycházce
parkem na které svítí rakovina slunce
podívej se na tu
nesrozumitelnost života
uprostřed našeho dnešního nedorozumění
všichni se bojí jako děti co po nich zbude
snad civilizace ještě spíše ale vůbec nic
ten nejposlednější brouk s radostí zahlédne
to co my už ne
jenže právě teď online pokračuje naše
hádky a rovněž příběh lidstva
který budou v dalekých vesmírech
z vlastních perspektiv moci
pozorovat ještě několik dalších miliard let
ve chvíli kdy tu už dávno nikdo nebude

Roman Polách (*1986) působí na Filozofické fakultě Ostravské univerzity. Vydal básnické knihy *Náhlý vítr, který je ti svědkem* (Proti-mluv, 2014) a *Délka života ve volné přírodě* (Graphic house, 2021).

RAJKO GRLIĆ

Rajko Grlić je jeden z nejvýznamnějších chorvatských filmových režisérů. V roce 1971 ukončil studia režie na pražské FAMU. Společně s ním v tom čase absolvovala pražská filmová studia celá plejáda skvělých jugoslávských režisérů – Goran Paskaljević, Srđjan Karanović, Lordan Zafranović nebo Goran Marković. Všichni se výrazně zapsali svými filmy do historie světového filmu.

Filmy Rajka Grliće se vyznačují silným režiséřským rukopisem a pečlivou stylizací. Grlić se ve svých filmech zaměřuje na události, které se výrazně podílejí na proměně světa. Jeho filmy jsou s úspěchem uváděny na festivalech.

Kniha *Nevyprávěné příběhy* je jakýmsi „imaginárním lexikonem filmových výrazů“. České vydání knihy připravuje vsetínský Filmový klub ve spolupráci s nakladatelstvím Klenov Pavla Kotrly.

„Lexikon“ je sestaven podle písmen abecedy. Grlić v krátkých příbězích nezvyklým způsobem vypráví svůj filmový život na základě širšího okruhu událostí a lidí. Grlić nabízí čtenáři zaznamenané vzpomínky, z nichž některé jsou zjevně důležité, některé zdánlivě nedůležité, ale vždy jsou spojeny s filmem. Přivádí nás do světa filmu a světových filmových hvězd, režisérů, herců. Vypráví příběh filmových festivalů v Pule nebo Motovunu, který založil. Ocitáme se na festivalu v Cannes, v Praze na FAMU nebo na setkání s Titem. Celou knihou je prodchnuta „filmová dimenze“. Grlić sám o své knize říká, že „stopy jeho filmového života se vznášejí“, a tak se je rozhodl představit veřejnosti poté, co dospěl k závěru, že „se celý život skrýval za své filmové hrdiny“.

Milan Kostelník

b

Beginning & The end

Když Aristoteles píše v *Poetice* o trojčlené struktuře dramatu, říká: „Počátek jest, co samo nemusí býti nutně po jiném, po čem však něco jiného přirozeně jest... Naopak koncem jest to, co samo po jiném přirozeně jest...“¹

---

¹ Dle překladu Antonína Kříže z *Aristotelés: Rétorika/Poetika*. Nakladatelství Petr Rezek: Praha 1999, s. 350.

Počátek - Praha 1968

Bylo brzy odpoledne, počátkem dubna. Na Staroměstském náměstí, přímo uprostřed staré Prahy, se shromáždilo mnoho lidí. Oči všech byly upřeny k balkónu na severní straně náměstí. Tam se měl objevit Dubček, vůdce Pražského jara, a přednést svůj první veřejný projev.

Ve stejnou chvíli na druhém konci náměstí, na jeho jižní straně, stála menší skupinka spisovatelů, herců, malířů a režisérů. Dívali se směrem k balkónu, na který vstoupil pražský pobuda.

Dubček zahájil svůj projev bouřlivě podporován davem.

Ve stejnou chvíli začal pobuda na druhé straně pronášet zcela nesouvislé fráze. Dobře se bavil, stejně jako jeho publikum, které ho bouřlivě povzbuzovalo.

To byla Praha 1968. To byli Češi. Ve velkém historickém okamžiku, v patetické atmosféře, které může zřídka odolat, se vysmívali sami sobě.

Konec - Praha 1968

O šest měsíců později, když už Pražské jaro pohřbily ruské tanky, a penzionovaný Dubček trávil dny v malé slovenské vesnici, jsem se znovu ocitl na tomtéž náměstí. Vo něco menším, ale stejně tak působivém hloučku.

V ten den se každoročně konala vojenská přehlídka při příležitosti oslav výročí Říjnové revoluce. Nové vedení státu se neodvážilo zorganizovat vojenskou přehlídku, ale rozhodlo se obnovit zvyk, podle něhož se o významných svátcích vyvěsí na veřejné budovy vedle československých vlajek i vlajky SSSR. Bylo to poprvé po okupaci, kdy na pražských fasádách zavlály rudé vlajky.

Elmar Klos měl výuku režie. Stmívalo se. Drobně mrholilo. Z ulice bylo slyšet hluk, podívali jsme se z okna a spatřili menší skupinku lidí, jak stojí před Národním divadlem. Na jeho průčelí visely dvě tak dvacet metrů dlouhé sovětské vlajky. Několika mladíkům se podařilo na jednu z nich dosáhnout a s velkou námahou ji z průčelí strhnout. Ulicí se rozlehl potlesk. Brzy byla stržena i druhá.

Přerušili jsme přednášku a vyšli před divadlo. Skupina se dala do pohybu. Včele šla dvojice nesoucí oranžový plastový kužel, kterým se označují práce na cestě. Na něm se otáčelo žluté blikající světlo. Šli tiše tou stejnou cestou,

kudy kdysi procházely vojenské přehlídky. Zastavili se před každou budovou, na které visela sovětská vlajka, a po jejím rituálním stržení pokračovali dál.

Policie se neobjevovala. Dokonce ani ruské patroly, které v džípech dnem i nocí projížděly městem. Průvod, který mezitím dost narostl, dorazil na Staroměstské náměstí. Na náměstí, na němž bylo před necelým půlrokem Pražské jaro poprvé veřejně stvrzeno.

A v tom se policie rozhodla zasáhnout. Uzavřela a obklíčila náměstí. Situace začala být vážná. Přijely i obrněné autobusy, které měly odvézt dopadené demonstranty. Čekalo se na okamžik, kdy se strhne bitka.

Shodou náhod jsem se octl v první řadě. Policista, který stál naproti mně, byl muž ve středním věku. Vypadal dobrosrdečně, měl pivní břicho a říkal prosebným tónem: „Děti, běžte domů. Myslíte si, že mně se tady chce stát? Prosím vás, běžte domů.“

Dav se brzy rozešel.

Mně jako někomu, kdo se narodil na jihu Evropy, v prostoru, kde lidé velmi snadno propadají patosu a kde krev začíná vřít i za mnohem menších teplot, tyhle dvě scény z počátku a konce Pražského jara otevřely i uzavřely celý jeden svět.

Mezi těmi dvěma body nastal před mýma očima vzmach i pád velké společenské utopie. Byla to utopie, ve kterou jsem věřil, jíž jsem se účastnil a jejíž pád navždy předurčil můj „politický osud“. Už nikdy jsem neuvěřil v jakoukoli politiku nebo jakékoli hnutí s politickým pozadím. Politika pro mě jednou provždy ztratila utopický základ.

f

Faces

Film *Tváře*, natočený r. 1968, je nejvýznamnějším filmem Johna Cassavetese, jednoho z určujících režisérů pozdní fáze šedesátých let. Kameře i hercům vrátil právo na improvizaci, čímž své hrané filmy přiblížil dokumentárním záznamům.

Lidská tvář je nejatraktivnější filmový záběr. Neříká se zbůhdarma: „V každé tváři se zračí její příběh.“

Praha 1968

FAMU je ve stávce. Stojím na noční hlídce u vchodu do paláce Lažanských.

Jsou tři hodiny po půlnoci. Přichází vysoký štíhlý muž oblečený v černém. Žádá, abych ho pustil dovnitř. Chce studentům tančit kozáčka. Vysvětluji mu, že je pozdě, že studenti spí, že by bylo lepší, kdyby přišel zítra. Je mi jasné, že přede mnou stojí nemocný člověk, mluvím velmi pomalu a klidným hlasem. On však najednou sebou přesto trhne, z černé hole vytáhne úzký bodák a vrazí mi ostrý hrot přímo pod ohryzek. „Nech mě tančit kozáčka! Nech mě tančit kozáčka!!!“ opakuje stále rychleji. Ve chvíli, kdy tlak bodáku trochu poleví, podaří se mi vysmeknout. A on, najednou, jako dítě, které v tu chvíli ztratilo zájem o hru, zasune bodák do hole a beze slova odchází do noci.

Benátky 1970

Tanja a já jsme ubytovaní v hotelu poblíž Svatého Marka. Druhý den našeho pobytu přicházíme k hotelu, kde stojí skupina ustaraných hostů. Hotel je uzamčený. Nikdo neotvírá. Majitelova žena utekla s jedním z hostů. Nesnáší moře a má ráda hory. A skoro každý rok si najde mezi hosty milence, který ji vezme na hory. Tehdy muž zavírá hotel a vydává se po ní pátrat. Stíhání obvykle trvá čtyři až pět dní. Muž si z těchto důvodů pořídil i sportovní auto. Aby ji snáz a rychleji dostal zpět.

Vypráví nám to baculatý karabiniér, zatímco čekáme, až přijedou hasiči na člunu a přivezou velký žebřík, pomocí něhož vylezeme do pokojů a vezmeme si naše věci. Když slyší, odkud jsme, říká, že se narodil v Sarajevu. Jeho otec byl do druhé světové války majitelem sarajevské tabákové továrny.

Kaldir 1973

Kněz Galo má velký červený nos. Dobře informovaní říkají, že je otcem mnoha dětí ve vesnici. Žije s dvěma mladými jeptiškami na faře naproti kostelu Jana Křtitele. Jeho matka je Češka. Popíjíme a povídáme si česky. Je šťastný. Konečně někdo mluví jazykem jeho matky. Oči se mu zalily slzami.

Nedělní mši slouží za nás. Přišli spasitelé. Zrenovují zámek ve vsi Petretiči.

Connemara 1978

Přijíždím do Dublinu na premiéru filmu *Bravo maestro*. V Irsku jsem poprvé.

Do slavnostní projekce mi zbývají čtyři volné dny. Dost času, abych uskutečnil jeden z dětských snů - strávit několik dní na rybářské lodi na Severním moři. Vysvětlují mi, kam mám jít, ale upozorňují mě, že naděje, že mě vezmou, je malá. Kapitáni neradi přijímají neznámé hosty. A k tomu všemu nechtějí mluvit anglicky, mluví jen galsky.

Pronajímám si v půjčovně auto a odjíždím do Connemaru, na druhou stranu ostrova. Tady byl natočen *Tichý muž*, jeden z mých nejoblíbenějších Fordových filmů. Po několika hodinách jízdy nacházím malý přístav, schovaný hluboko v skalnatém zálivu. Je tu uvázaných několik rybářských lodí. Přicházím k té, která se připravuje k vyplutí, a pokouším se zjistit, kdo je kapitán. Měli pravdu, nikdo neumí nebo nechce přiznat, že rozumí anglicky. Jsem neodbytný. Čekám.

Asi po hodině vychází z lodi člověk, který vypadá přesně jako by vystoupil z Fordova filmu. S kapitánskou čepicí, v krátkém kabátě a hrubém svetru s rolákem. Samozřejmě že má vousy a samozřejmě že kouří dýmku. Snažím se mu vysvětlit, že bych se rád s nimi vydal na moře. Dlouho se na mě dívá, neodpovídá. Nevím, jestli mi rozumí. Opakuju celý příběh. Možná prostě nerozumí mojí špatné angličtině. Na jeho vážné tváři se nakonec objeví úsměv. Bere mě. Mohu se nalodit. A pak tiše, anglicky, sděluje, že vyplouvají dnes večer a budou na moři sedm dní. Lodě-lednice připlouvají k nim, takže se nemusejí po každém úlovku vracet do přístavu.

Jenomže já mám na splnění dětského snu jen čtyři dny, odplout s nimi nemohu. Kapitán, ta tvář s úsměvem z Fordova filmu, pokrčí rameny a vypustí velký oblak dýmu.

New Orleans 1982

Jako správný turista si dávám snídani v Café du Monde na French Marketu. Piju bílou kávu a jím *beignetky*. Vzal mě sem honorární konzul SFRJ v New Orleans. Zastaralou chorvatštinou, takovou, jakou lze najít už jen v knihách z konce devatenáctého století, vypráví o lidech z Pelješacu, kteří už přes sto padesát let vlastní pěstírny ústřic v ústí Mississippi.

Po snídani mě vezme na projíždku velkým bílým automobilem a ukazuje mi nesčetné vily, které vypadají jako z *Jihu proti Severu*. Nakonec mě zavede na hřbitov. Poprvé jezdím

po hřbitově automobilem. Vypráví o Chorvatech, kteří jsou tu pohřbeni. A každou chvíli, jakoby mimochodem, řekne něco ošklivého o černoších.

Jižanský rasismus zní ve staré chorvatštině totálně směšně.

New York 1993

Vcházíme do domu na Middle Uper West a mjííme staršího velmi elegantního vrátného.

Během večere domácí vyprávějí vrátného příběh. Dlouhou řadu let byl v Afghánistánu ministrem zahraničních věcí. Vláda padla, přišli Rusové a jemu se podařilo dostat se do Ameriky. Žije sám v Queensu. A pořád něco čte.

O několik měsíců později ho potkávám na Páté avenue. Vysoký, elegantní, se vzpřímeným držením těla, v uniformě vrátného venčí stejně tak elegantního bílého afghánského chrta, který má uprostřed čela otisk ženský rtů od červené rtěnky.

Přeložil Jiří Hrabal

MICHAELA HORYNOVÁ

x x x

Kolikrát za život člověk uvidí letět labutě? Jejich těžká těla tak těsně nad hladinou řeky. Bílé maso, hutné mraky, chladná hrouda tvarohu. Turecký med zatím bobtná v puse. Sice těsně nad hladinou řeky, ale stejně...

x x x

Linea nigra táhne se ještě trpělivě, nasycená brázda, písečná Orlická kotlina. Zpomalené dýchání. Doufání. Síla přepadu. Rozprostřené podvodní ticho. Jen duté hlasy. Jen bílý šum pěny. Dýchání a doufání, že věčná náruč mámy obejmě strach ze světa, že sladké a teplé mléko zaplaví každou průrvu.

x x x

Okno rámuje sen. Vibrující řeka přepůlila neznámou krajinu. V dálce na kopci stmíváním prorůstá obelisk, kámen rozehřívá ztuhlou půdu. Plná luna v Panně. Panna v plném lůně. Vše nové a vše staré si pak podá ruce pod vodou.

PETR MOTÝL

NA KAMPU

Vítu Slívovi

Byl leden
na nábřeží Vltavy skoro bez lidí
se sypala bílá tuš
a psala neviditelným písmem
v řeči tiché jako kočka

Motor lodky přívozu
klapal jako Singerův šicí stroj
na most vjel vlak do Brna
a zahřímal jak Vít Slíva hřímával
a klepal na pražce
jak by bubnoval na sudy

Hospody na náplavce
spaly v karanténě za zavřenými dveřmi
rackové stehovali nebe
pod nízkými šedými mraky

Po smíchovském břehu
jsem došel na Kampu
která mluvila rusky
ze zimního snu v němž Pasternaka
vedli zmrzlou Moskvou
s ocelovými náramky na tepnách

I Hamlet na Kampě
už překládal sám sebe
do postelí ze stepi a surového masa

Co zbývalo?

Všechno:
„prožít život
to není jako fouknout do větru...“

VICTOR

gramofonové desky Victor
Huga

Hlas svého pána
pro Jeana Valjeana
v ložnici faráře v Provence

a pro nás?
kdo nám daruje ukradené svícný?

kdo s námi půjde
na louku tohoto světa
a ukáže nám obzor?

gramofonová deska
hýká a skřípá

a v domě ani jediné dveře
které by se zamykaly

FRESKA V ZAHRADĚ BLÁZNŮ

chřadnoucí mistr Václav Reiner
pracuje bez skicy
opřený jen o zlatá slova
Jacoba de Voragine

kostel
v zahradě psychiatrie
je pravoslavný

leč na stropě má dosud
co míval když býval katolický
blázni jsou smutní jako vždycky

sněží
na pahrbku v parku
jímá závrať děti
když s výskáním padají dolů

kostel otevře vrata
studuju v lavici pomocnou školu:

příběh moudré a krásné panny
která odmítá obětovat bohům
neboť zasvětila svůj život Kristu

císař Maximius v alexandrijském paláci
pohanští rétorové
a gramatici

naděje v bělavém šatě
se závojem přes drobnou tvář

JÁCHYM ŠPAČEK

Zlíne! (a Tobě!)

A hráli si
Na
Divadlo pracujících
Poflakujících
Se
Mezi
Malými scénami
Rozházených kostek
Jako červánky
Rozervané
Duše s touhou
Jásat ve svobodě
A
Splynout
S rytmem partitur
Pátého evangelisty
V tom
Údolí
Zapadlých umělců
A
Občas i plakat
Život
Jako
Premiéra derniéry
Se zápletkou
Psaná
Symfonická báseň
Co zapomněla
Důvod
Svého tématu
Na scéně dosluhujících
Jako červánky
Roztrhané
Na cucky
Ztracených iluzí
Těch
Zákulisních
Dělníků pera
Plakajících
A jásajících
Po svobodě
Těla
I
Duše

MILAN A. SUCHÁNEK

Černý kopec II.

Když prší
Je černý kopec
Lesklým protipólem koule
Černý obsidián
Koule vržená smutným obrem
V zoufalém opuštění
Proč ta samota
To pusto
Osamění
Vzteky

Když prší
Má černý kopec stín
Do všech stran
Silueta limitující možné a nemožné
Na krok od neštěstí
Na krok od svobodného odpoutání
Nehledej na křivolakých cestách přítele
Příkré svahy jsou pusté
Nepotkáš toho
Kdo kráčí ti v ústřety
Cesty se mívají
Jejich síť je bludištěm
Bludištěm mé duše
Bludištěm mé mysli
Bludištěm mého těla
Usedni na vyhlídku
Zacloň oči
Černí ptáci divoce krouží
Ptáci hnízdící hluboko
Hluboko v útrokách
V útrokách kopce
Ztracení
Blouzniví ptáci
S horečnatýma očima
Bojácní hluční bratři
Jen odrazit se
Jen paže vztáhnout
Však klam
Klam

Černý kopec
Nad horizontem trnitých keřů
Zmagnetizovaná poušť
Nepustí tě
Do ptačích koridorů
Vbít se do tvých nohou
Stahujíc tě zpět
Kotví tě

Do sebe
Nepustí tě
Jak obtížná milenka
Ne
Ještě neodcházej
Miluješ mne?
Kam jdeš
Zůstaň
Hrdlo stažené úzkostí
Jdi si
Nevracej se
Umřu bez tebe
A ptáci tak zběsile kříží
Lem šednoucí oblohy
Zem se ti vylije k nohám
Jen zachytit
Zadržet
Tisíckrát se zmámeně otočíš
Jsi otrok
Vědomě ztrácíš svobodu
Pak uvězněn ve svých zdech
Prchl jsi před deštěm
Pojď už spát
Ať tvé černé sny vystaví
Ten monolit v dešti
Ptáci tě doprovodí
Do kalného svítání
Plného temných siluet
Dopolední slunce
Jaksi nepatříčně
Mdle
Ztrácí se
Jen zůstat
Zůstat
Být
Chtít
Není to peklo
Jen boží samota

Když prší
Je černý kopec nehybnou velrybou
Na hladině předměstských domků
Z neomítnutých cihel
Na hladině křovisek
Akátů
Ptačího zobu
Ve hřbetě vbodnutý
Telegrafní sloup
Zapomenutou harpunu
Památku dávných bitev
Spoutaná síť drátů
Do všech světových stran
Od zčernalých izolátorů

V mnoha patrech
Až k dávným lovcům
Co tento kopec spoutali
Dobili
Užili
Pak skonali
V opuštění a žalu

Černý kopec v dešti
Propojen s nízkým horizontem
Vzdálených střech
Hlasů
Bloudění
V černém dešti
Drže světlo na rameni
Zapírá svou věčnou netečnost
Bože
Kam až se dostane
Tvá signální síť
Kde v nás kotví
Tvé telegrafní spojení
Pocukávám rukama
V prstech cítím to chvění
Přenosu vibrací
Vnímám hlas
Vnitřní hlas
Svůj hlas
Tvůj hlas
Vše co jsem kdy vyslovil
Koncentrováno
Do jednoho bodu
Pícháš mě na duši
Vnímám tvůj dech
Nerozhodné oddechování
Spícího zvířete
Vnitřní neklid
Jsi to ty
kolem krouží
černí ptáci

DALIBOR MALINA

O čem to svědčí?

Hned zkraje bych rád řekl, že nevím, ve zlé chvíli marnosti bych snad řekl, že o ničem. Jde o moje psaní, o čas, který už dávno minul, překryt stránkami s jinými cestami, nápady a událostmi. A přece. Když mě šéfredaktor Textů vyzval, abych se k minulému vrátil, dlouho jsem zpočátku vzdoroval, pak přece zalistoval ve staré složce s nápisem Pozornosti. Básničky z šedesátých let, kdy se zdálo, že se svět teprve narodil. Byl, jak řádky textů, básnických pokusů dokládají, plný setkávání s prostými věcmi, podobnými těm, které snad potkáváme všichni, plný neohraňovaných a dotěrných impresí, které vybízely k následování, k uchování, k jakémusi výrazu oslavy chvíle, drobného příběhu, obrazu, který by podepřel náladu chvíle. Psal jsem a zaznamenával pocity, které reálně patřily a zůstaly na místech mého mládí, čarovně přitažlivých studentských let, na železničním přejezdu v Olomouci nedaleko kina Lípa, v nezapomenutelném záklonu a zvrácení hlavy vzhůru k letnímu nebi, v dívčí dlani, která už mezitím zestárla a v čarách vytvořila hustou síť osudových znamení. Psal jsem, jak si myslím, skácelovské verše uprostřed zcela nové rodící se atmosféry inspirované americkými beatniky, kterým k nám otevřeli cestu Jan Zábřana a Josef Škvorecký, Ferlinghettiho Lunaparkem a jeho lidským karnevalem. Podivné. Stály tak vedle sebe dva rozdílné světy, ale přece se zdálo, že si jsou v slyšitelném spodním proudu opravdu lidského zážitku ze světa počínající druhé poloviny šedesátých let nečekaně podobné. Milovali jsme kontrasty a dokázali je vykřičet ve studentské olomoucké a moravské společnosti se svým malým divadlem poezie a skvělým dixielandovým uskupením Bronislava Ludmily z Hranic na Moravě. Poté přišla velká přátelství s autory kolem ostravského časopisu Červený květ, se Slávkem Juřinou, ochráncem mladých básníků, Jaroslavem Mazáčem z Přerova, Dušanem Žváčkem z Olomouce, F. A. Šípkem z Krnova..., se snahou poskládat (s jistým mladickým uzarděním) básničky do souboru pro plánovanou edici Proud ostravského nakladatelství. Pozornosti. Nakonec, zdá se, všechno bylo jen tak. Protože

vše se rozplynulo v neblahém čase konce šedesátých let. Ale ani ony nepřesvědčují o jednoznačné odpovědi na otázku vznesenou v nadpisu tohoto krátkého vyznání.

Domov

Bronzem se zkouší domov
a proto o polednách zvony zvony

Mrtvý vůz čeká barvu koně
a o polednách zvo-ny zvo-ny

Kdo jsi cizí
nedovíš se
co o polednách zvony zvony

V hospodě Pod Starou Vsí

Pod Starou Vsí
roste kamenný květ

Po setmění
starcí na hole hvězdy napichují
a k dubovému stolu sednou
rozprávět

Sukovitý život
do kořenů zobracejí

Brzy k ránu
když svou těžkou hlavu
před dům vyvedeš
po jabloních vidíš
oči starců rozvěšené
a na obzoru jejich vrásky krvavět

Pak však musíš tiše našlapovat
abys slyšel téci krev
vláhu pro kamenný květ

x x x

Zas jde k podzimu
I kouř napovídá

Já dobře vím
Že smyčku větvi budu rvát
A zatahovat k jedinému slovu

Přes všechnu plachost
Večer drhne
O jedině er

Cikáni

Za kolotočem stojí voda
cikáni zpívají
tu jednu z těch
co z ní noci bledne za ušima

Nepřešla však řádka písně
a větrem zalomený den
rozčísł slovo

Měsíc však pásl dál
dvě řady zubů
po kterých píseň šla
bědná jak nůž

Kam chodí dívky pro půlnoc

Vím
k chlapcům
kde slova třaskají
a svetríky přou se s měsícem
o plnost večerů

Z opačné strany přicházím k tobě
bezhlasý a bosý
řící ti
co lípy v noci vyprávějí
a co na ně vím

Na nejtišší zvony

x x x

Kromě večerů jsou také dny
kdy báseň padá jako list
na list
a v dvojím odznívání
polkne ústa

Hodina odcházení

Les táhne zeleň k půlnoci
a řeč stojí ve smrcích
jak tenký vzdor

Zas jde o ruce
Zas za vlas hvězdu
za nehty vzdech

A k ránu
z křídel netopýra
všecko odchází si po svém

A nevíme
zač platí se hlava
zvečera ztracená

Podzimní zrady

Jen po hlavičkách ticha
smekají se dny
obloukem střemhlavým
o dech jsou opřeny

Ztraceni v lítosti
sčítáme havrany

Čistota
Na hrobech nejméně známých
kámen obrůstá trávou
trávou nejtišší

Tak se země vyrovnává
s sobě rovnými

PETR MĚRKA

Když poznáte svoji hodnotu v bytí

Paní učitelka nám řekla, abychom jí druhý den přinesli peníze na výlet. Táta mi dal místo nich hrst knoflíků a pověděl: „To musí stačit.“ Máma mi přidala ošatku tvarohových buchet a popřáli mi spoustou zážitků.

Začalo to už před školou. Učitelka na mě řvala, že mojí rodiče jsou lakomci. Argumentoval jsem našim sociálním statusem, který, jak sama uznala, byl opravdu bídný. „Dobře, můžeš jet pod podvozkem.“

Seznámil jsem se tam s řidičovou dcerou. Zrovna si vařila kafe. Nabídla mi. Zjevně si připadala v naprostém bezpečí. Věřil jsem, že její táta dá pozor, aby se jí nic nestalo a mně tedy také ne.

Ulevilo se mi a dokonce se mi vrátila důvěra v lidi. Ačkoli něco takového je nanejvýš malicherné, zcestné a naivní.

Paní učitelka nás vzala na poznávací zájezd. Zastavili jsme před hospodou. Až na mě a řidiče s dcerou vstoupili všichni ostatní dovnitř.

Před vchodem stál nabušený týpek. Uprostřed čela měl výhrůžně vytetované: BEZ PENĚZ DO HOSPODY NELEZ.

Při pohledu na jeho svaly a představě inteligence, která tupě vyzařovala z jeho

stupidního obličej, jsem neměl odvahu zkusit mu nabídnout knoflík, a co teprve hospodskému!

Čekali jsme tam na ně až do večera, ale nakonec trvalo několik dní, než se konečně vypořádali ven a my mohli pokračovat.

Při pohledu na zmožené spolužáky jsem však pochopil, že výlet ztratil smysl. Chyběla dokonce učitelka.

Oběsila se na dámských toaletách. Nejspíš to neměla v hlavě v pořádku, ale to se dospělým stává. Když se však podívám na děti, je to stejné.

Možná víc bezelstné, ale to jenom proto, že si ještě nejsou vědomy, jak krutý dokáže být člověk a jakou krátkodobou rozkoš to s sebou přináší.

Tělo učitelky vyhodili oknem, ale to už jsme byli pryč. Ležela na parkovišti. Pomalu se k ní stahovali hladoví bezdomovci. I taková je podoba lidského údělu – ubohá a bezvýhodná. Mohli jsme se na to později dívat ve zprávách.

Když jsem se vrátil domů, našel jsem vše při starém. Táta vynalézal a máma okopávala zahrádku. Posadil jsem se na lavičku. Už jsem tam měl připravený hrnek plný mimořádně osvěživých kapek rosy.

Dodalo mi to na optimismu a snad i proto mě následující pracovní den nepřekvapila nová paní učitelka.

Pořád zvedala činky a vysvětlovala nám, jak je sport důležitý. Připadal jsem si příliš mladý na to, abych devastoval své tělo, které budu tolik potřebovat, až zestárnu.

Nechci být v pokročilém věku vyřízený ležák, ale vitální děda, a proto je lépe se šetřit. Navíc, když je vaše povaha víc éterická než založená materiálně a tedy snobsky vyznávající pomíjivou formu hmoty.

Nebyl jsem si jistý, že chci to její žvanění poslouchat. Nevím, jestli tomu věří, ale nejspíš prodlévá v identické sugesci, byť ta se s pravou povahou bytí mívá, už jenom proto, že jde o klid s harmonií v každém z nás. Od toho se totiž odvíjí podoba soužití, které se spíš stalo soupeřením než koexistencí vedoucí k rozkvětu a omamné vůni bytí.

Rodiče měli pro mé rozhodnutí zanechat vzdělání pochopení. Ani neměli starost, co ze mne bude, protože to, jak jsem se zachoval, to může udělat jedině blázen. A tím jsem se opravdu stal.

Kdy nakonec pochopíš, že není důležitá norma, ale forma

Přišel jsem za Radimem. Chtěl jsem od něj dostat radu ohledně žen. Zrovna jednu souložil.

Vstoupil jsem bez vyzvání a ani nevím, jak se to stalo, byl jsem s nimi nahý v posteli.

Radim mi cosi strkal do zadku a byl pořádně nasraný, když zjistil, že to není její díra, ale můj smradlavý konečník.

„Co vlastně chceš, Měrko?“ zasípal a jal se ejakulovat. Doposud jsem znal jen pocit, když vám kadákem leze hovno, teď mi tam stříkala teplá mazlavost. Připadalo mi to neuvěřitelné a ta dívka se cítila podvedená.

Už to vypadalo, že začne křičet, ale v tom jsem se pustil do přirážení. Radim celý naštvaný vyrazil ven.

Řval u toho, že to tu vypadá jako během natáčení porna. Následně se sehl pod pumpu a pustil na sebe ledovou vodu.

Potřeboval zjevně zchladit. Ta dívka se ani nepředstavila. Seděli jsme všichni u stolu. Radim nám uvařil čaj. Ani bych se nedivil, kdyby mi do něj naplival.

„Úplně jsi nám zkazil intimní atmosféru, Měrko.“ Zdál se mi nějaký rozčilený. „Proč jsi vlastně přišel?“

„Mám problém se seznámit. Ke všemu s někým zajímavým.“

„A chodíš mezi lidmi?“

Radim měl pravdu. Pořád jsem dřepěl doma. Byl to už rok, co jsem neopustil vesnici a vlastně nechodil téměř vůbec ven. Jen ke své psychiatrice a teď tady. Poděkoval jsem mu.

„Necítíš se trapně?“ zvolal za mnou, když postřehl, že odcházím.

Ještě než jsem překročil práh, tak jsem zapřemýšlel. Protože jsem ale na nic kloudného nepřišel, popřál jsem jim pěkný den a zmizel z jejich života.

Zdálo se mi, jako kdybych za svými zády zaslechl ženský hlas: „Ty debile!“ Ale opravdu se mohlo jednat o pouhý přelud.

Ostatně s těmi mám velkou zkušenost. Moje doktorka na hlavu se mě proto taky po každé ptá: „Nějaké halucinace, pane Měrka?“

Jako kdybych to mohl v danou chvíli vědět. To nejde, pokud právě probíhá a vy jí věříte. Dává vám totiž neoddiskutovatelný smysl, má hlavu a patu a to jsou snad asi největší

rozpory v rozpoznání příčetnosti, která je naopak plná chyb, nedorozumění a omylů.

Bez překvapení však život nefunguje. To jenom my se svazujeme pouhou představou toho, jak to je, jak by to být mělo a vlastně ani netušíme, kdo a kde jsme.

Zhruba s těmito myšlenkami v hlavě jsem se uvědomil na autobusové zastávce. Zrovna přijížděl dopravní spoj.

Panovalo léto a bylo parno. Ke špičce penisu jsem měl přilepený zaschlý kousek spermatu. Upocení řidič, který měl na sobě pouze pleny, na mě nevraživě zafuněl.

Je moc dobře známé, že kdo funí, ten zuří. „Kde máš nějaké oblečení, ty oplzlý hajzle!“ Až teď jsem si uvědomil, že jsem od Radima vyrazil, jak mě stvořil Bůh.

Úplně to vidím před očima. Klečí u velké hromady hlíny, ruce si namáčí do vody, modeluje a následně vdechuje život.

Péro stojí, tak je všechno v pořádku. Jedna stará paní si toho všimla, vysypala tašku s nákupem a zakryla mi ho.

Řidič si setřel pot z čela a poděkoval za duchapřítomný zákrok. „Už jsem myslel, že ho zabiju.“ Takto na mě jen namířil taser a zatímco jsem v šoku ležel venku na zemi, on zavřel dveře, zařadil rychlost a dupl na to.

Díval jsem se do nebe. Bylo mi vlastně krásně. Nejen, že jsem se cítil spokojeně, ale též byl plný zážitků. A trocha elektřiny ještě člověku neublížila. Ostatně stačí navštívit jakýkoli blázinec a přesvědčit se o tom.

MARIE ŠKRDÍKOVÁ

Jak nenapsat průvodce se svou nejlepší kamarádkou

S nejlepší kamarádkou se rozhodněte, že milujete Luhačovice. Milujte je se vším všudy. Milujte je v dny, kdy je vám smutno k smrti, a milujte je v ty dny, kdy se smějete tak nahlas, až se lidi divně dívají. Milujte je v dešti, ve vedru i v zimě. Chvilí přemýšlejte nad tím, v čem ta láska vězí a pak raději to téma odložte na jindy, protože teď je potřeba užívat si přítomného okamžiku, napít se pramene dr. Šťastného a říkat, že jím jednou pokřtíte své děti.

Začátkem léta se s nejlepší kamarádkou aspoň pět dní v kuse nepotkej, abys měla

dostatek času na zabíjení času. Až večer nebudeš moct usnout, pročítej si webové stránky města Luhačovic. Náhodou rozklikni informace k soutěži o literární stipendium pro spisovatele. Přečti si podmínky. Všechno to řekneš nejlepší kamarádce.

Na druhý den se sejděte u kamarádky doma. Snězte kus chalvy a sušenky z levných potravin, pak budete připraveny začít. Takže stipendium v Luhačkách, řekne jedna z vás. Jo, řekne druhá. Nápady? řekne první. Ne, odpoví druhá. Víte jen, že ty chceš psát a ona chce kreslit, tohle vám oběma dobře jde. Zbožňuju Luhačky, řekněte obě najednou. Až do tmy se bavte o tom, co všechno je na Luhačovicích skvělé. Pak položte otázku, jejíž existenci jste chtěly doposud zastínit. Jsou Luhačovice skvělé i pro ostatní? Rozhodněte se, že ano. Načněte další sušenky, bude se vám lépe přemýšlet a opravdu - před usnutím obě víte, že chcete vytvořit kresleného průvodce Luhačovicemi. Usínáte dlouho, nápad překrývá nápad. Ráno už si nepamatuješ, co vás to vlastně tolik nadchlo. Nevadí, pokračujte dál.

Založte sdílený dokument. Navrhni, ať začnete od jednoduchých věci. Ty dáš dohromady básně a povídky na ukázkou dosavadní tvorby, kamarádka projde všechny své deníky a naskenuje kresby. Dobrý pocit se dostaví rychle.

Rozhodněte se, že potřebujete podniknout další výlet do Luhačovic. Nastupte do vlaku. Jedťte vlakem. Vystupte z vlaku. Zvedněte dlaň. Dopadají vám na ni drobné kapky deště, začíná pršet. Obě pokračujte pěšky s deštníkem k vile Vlasta. Shodněte se, že ten den raději uděláte jen pár fotek. Udělejte je. Na lavičce v zarostlé zahradě neudržované vily, která vás obě tolik fascinuje si dejte borůvkovou buchtu z pekárny, která nikdy nezavírá. Nikdy. Není to k neuvěření? No není to fantastické? opakujte pořád dokola.

S fialovým jazykem od borůvek vylezte až nahoru na schody a přemýšlejte, co o vile napíšete. Tvá nejlepší kamarádka tu v pubertě bydlela, zatímco její máma se starala o učňovský internát, který tu sídlil. Ty jsi viděla seriál z dob socialismu o dětech, které ve vile byly na léčení nemocí dýchacího ústrojí. Slibte si, že ještě ten den Vieru, tak se kamarádčina máma jmenuje, vyzpovídáte. Rozhovor s ní se bude jmenovat Matka Luhačovic. Bude to

skvělé, Viera má psychické problémy a velice poetickou skladbu vět. Opakujte už snad po milionté, že se těšíte. Jedte vlakem domů. Cestou vymyslete, že kapitola Otec Luhačovic bude rozhovor s tvým tátou, který tam kdysi pracoval v technických službách. Tvůj táta je tichý muž s ostrým humorem. V technických službách byl posledním zaměstnancem z původních sto padesáti. Nevzpomínáš si, proč přesně. Slibte si, že to zjistíte zítra. Zapomeň deštník ve vlaku, doprovod kamarádku domů. Po milionté první zopakuj: „Těším se,“ a vydej se deštivou ulicí, kterou lemují rozkvetlé záhony růží směrem domů.

Po týdnu si uvědomte, že jste ještě nic nového neudělaly a uzávěrka se blíží. Sejděte se u tebe doma, snězte zelný závin a zákusky, které tvoje máma přinesla z práce, pak budete připraveny začít. Ve sdíleném dokumentu začněte vytvářet obsah vašeho Neprůvodce (tak teď říkáte vašemu projektu). Začněte s věcmi, které jsou podstatné pro vás osobně. Shrňte je ve třech bodech:

1. zahrnout LGBT věci, bez těch se už nic neobejde
2. minimálně jednou zesměšnit Milana Kunderu
3. citovat z bible, ideálně několikrát

Znovu si položte základní otázky: Kdo je náš cílový čtenář? Proč právě Luhačovice? Co se snažíme sdělit? Najděte vágní odpovědi, které vás uspokojí. Pokračujte v návrhu kapitol. Výběr těch nejlepších přednes Martinovi, příteli své sestry, který se taky zajímá o psaní.

- Lázeňský švihák – to budou rozhovory s nějakými místními muži alkoholiky, bezdomovci, šílenci
- Hnus a špína v Luhačovicích – o předražených obchůdcích, nevkusných cukrárnách a celkově o všem, co by jeden nejraději utopil ve Vincentce
- Mistr a Vincentka – variace na jeden z nejslavnějších románů magického realismu, ještě přesně nevíte, co to bude obnášet
- Raději zešílet v Luhačovicích – rozhovory s luhačovickými samotáři
- Luhačovice vzkazují – nápisy na zdech, sloupech, v altáncích, ve výlohách, na reklamních produktech

Tady tě Martin zastaví. Nestihneš mu ani říct o kapitole s kruhovým objezdem u hotelu Palace. Řekne, že si není jistý, zda váš humor bude srozumitelný. Vzpomeň si, že kamarádka v jedné hře na zabití času ve vlaku popsala Martina jako směs Zdeňka Svěráka, Baracka Obamy a ředitele Skinnera. Pokračuj dál v tom, co jste si s nejlepší kamarádkou vytyčily.

Ještě ten večer zpracuj něco jako anotaci. Zkopíruj ji do zpráv a pošli kamarádce.

Nádech. Výdech, Už žádná inhalace, prosím vás, nešplíchejte se v té vaně! Chceme vám představit Neprůvodce Luhačovicemi. Tradiční průvodce nahradili netradiční průvodci a ty zase nahrazuje náš neprůvodce – nejdřív se totiž musíme ztratit, abychom se mohli znovu naleznout.

Začneme v místě, které nikde nezačíná ani nekončí. Kruhový objezd v centru města je jedním z nejrůznějších elementů klidné lázeňské kolonády. Pokračovat budeme tam, kde se nikdy nezavírá ani neotevívá. Vpekárně, kam si ve tři ráno můžete zajít na tvarohový šáteček.

S plným žaludkem přijde čas na vážnější témata. Na víru, na přírodu, na peníze a na vztahy s matkou a otcem, coming-outy a na Mistra a Vincentku. Tak co, už jste ztraceni?

Otevři Bibli, tam najdeš citát, který se perfektně hodí ke kapitole o non-stop pekárně. Zkopíruj ho do zpráv a pošli kamarádce, která ještě nezobrazila předchozí zprávu.

Lukáš 11,5-8

⁵ Řekl jim: „Někdo z vás bude mít přítele, půjde k němu o půlnoci a řekne mu: ‚Příteli, půjč mi tři chleby,

⁶ protože právě teď ke mně přišel přítel, který je na cestách, a já mu nemám co dát.’

⁷ On mu zevnitř odpoví: ‚Neobtěžuj mne! Dveře jsou již zavřeny a děti jsou se mnou na lůžku. Nebudu přece vstávat, abych ti to dal.’

⁸ Pravím vám, i když nevstane a nevyhoví mu, ač je jeho přítel, vstane pro jeho neodbytnost a dá mu vše, co potřebuje.

Jdi spát spokojená.

Kamarádka zprávy nezobrazí ani další den, ani den potom. Zajed’ si do Luhačovic k přehradě.

Přeplovej ji tam a zpátky a přemýšlej nad tím, co napíšete do Neprůvodce o ní. Rozhlédni se kolem, uvidíš děti, jak hází do vody kameny. Slyšíš hlas starší paní: „Jestli tomu kaprovi trefíš šutrem hlavu, už tě vážně zfuckuju.“ Zapiš si to. Kolem projdou lidé s bernardýnem. Už chybí jen málo k tomu, abys přišla na to, jak v knize zesměšníte Kunderu. Opaluj se chvíli, dej si langoš, jdi bosky zpátky na vlak. Máš spoustu zápisků, tušíš, že jsou k ničemu. Na mostě přes Štávnici se zastav a podívej se do vody. Jsou tam pstruzi duhová a ty vidíš jednoho, jak sežere list osiky velký jako dlaň a zase ho vyplivne. Mysli na Jidáše. Možná bys měla jít domů a pořádně se prospat.

Pár týdnů na to ráno vstaň a uvědom si, že je po uzávěrce. Navíc jste zmeškaly festival Luhovaný Vincent, který měl být zásadní pro tvorbu kapitoly o kultuře. Skloň hlavu na stranu, povzdychni si. Potkej se s nejlepší kamarádkou v Uherském Brodě za hradbami. Máte pár dobrých fotek Vlasty, nic víc. Zmíníš, že jsi znovu viděla ten seriál pro děti. A líbil se? zeptá se kamarádka. Odpověz, že tě až děsí, jak moc se ti líbil. O rozhovorech se nebavte, Viera má zlomenou nohu, je doma a tváří se depresivně. Tvůj táta se už ani po dvou pivech nerozpovídá o svém mládí jako to dělával dřív.

Kamarádka pochválí tvou anotaci a citát z Bible. Pak říká něco o Noem, o tom, jak jí nikdo neřekl, že se v Bibli svlékal v opilosti donaha. Zeptej se, jestli nemá něco k jídlu. Ne, nic nemá. Je už pozdě, všude mají zavřeno. Rozhodněte se, že máte chuť na něco sladkého. Něco jako tvarohový šáteček. Podívejte se na sebe, jako byste věděly něco velice tajemného.

PETER PROKOPEC

x x x

Garsónka sa zmesťí
do piatich e-mailových príloh,

ktoré tvoria pôdorys a
vizualizácie kúpelne z rôznych uhlov.

Ešte nedostavaná
ponúka veľa, ale nič nesľubuje.

Čierne strany obdĺžnika
ladia s bielym papierom

a zelené uteráky
s béžovými kachličkami.

Rastliny v kvetináčoch
sú ukryté za maskami.

text

Jediná izba
s diakritikou kuchyne a kúpeľne.

Za oknami
dlhá pomlčka loggie

a potom
rozľahlé sídlisko.

x x x

Z poškodenej rúry
uniká vlhkosť -

kúsky farby
pomaly odpadávajú

ako listy na začiatku jesene,
keď sa skracujú dni
a noci sú chladnejšie

a noci sú chladnejšie
a skracujú sa dni

a kúsky farby
pomaly odpadávajú
kvôli poškodenej rúre.

Obratisko

Tento byt
je spomienka
mesta,
ktorá je prítomnosťou.

Postavili ho ako
jeho súčasť,
ale odvtedy
tak ďaleko nesiahlo.

Na obratisku
sa otáčajú električky a holuby
sivou farbou kameňov
zasahujú vzdialené ciele.
Parížske metro

Chcel,
aby po ňom
niečo zostalo:

spomienka
v podobe kuchynskej zásteny
pre jeho vnučku.

Na zemi ležali obkladačky
podľa vzoru parížskeho metra.
Pustil sa do práce.

Keď vnášal tmavú špárovku
medzi tehličky,
pripomínala mu koľaje.

x x x

Klepot električkových kolies
a svišťanie pneumatík
nahradili zvuk kopýt. Vedľa
bývanej konskej železnice

na parkovisku hlasno telefonuje muž.
Funkčný vynález pána Bella
nesie informáciu o oblakoch
z parného stroja.

Ráno po daždi vonia
káva. Naša spoločná história je mladá,
ale sme tu - na novom území,
kde sme už prežili prvú zimu.

x x x

Vyšla na balkón a
pozoruje ústupčivosť trávy.
V byte žije iba ona,
dlhé roky
silná...
- aspoň sa tak javí.

Vyšla na balkón a
dívá sa až ku koreňom trávy -
v nich sa zbiera vietor,
čo sa tiahne ponad.

ZAŽIVA, ZE VNITŘ A DOBROVOLNĚ

Jestliže v posledních letech nevyšlo na literárním poli kvalitní svědectví z odcházejícího alternativního světa kultury (pomineme-li knížky zesnulých undergroundových matadorů J. E. Friče, V. J. Horáka a živého a při síle tvořícího Mikyho Marusjaka), vše čtenáři vynahrazuje kniha z produkce legendárního nakladatelství Ears & Wind Records s názvem *Fragmenty z Hostimilovy kroniky*. Jde o původním způsobem vyvedené a vyprávěné vzpomínky na brněnský čajobar Hostimil. Ty zaznamenal jistý Timotej Mara, bibliofil, knihovník a téměř patnáct let neustálý návštěvník výše zmíněného podniku.

Kniha obsahuje kronikářský průřez událostmi od června 2018 do ledna 2020. Na stránkách tohoto deníku se objevují klasické hospodské události, od opileckých tanečků („*tyhle tance nikdo nevyhrál / a už ani nevyhraje*“), přes velké životní pravdy, které jsou pronášeny v půl čtvrté ráno („*Uživíš mě a mé dvě děti?... I svítání je někdy odpovědí / I to nasere*“), po záznamy hovorů („*No tak jsme si párkrát dali do držky vole / ale pak jsme vždycky vystřízlivěli / a uvědomili si že se vlastně máme rádi píčo*“).

Vzduchem létají „malá pomalá“ (rozuměj piva), víno tu chutná po plísni a nikdo se s blížícím ránem nemá k placení. Velká chvíle všechny hosty obejmeme při různých příležitostech („*není nám nejlíp / je pátek/třináctého*“ ... „*Holka která už není... / sama se tak rozhodla / tak co?*“), hudba hraje („*Johnny Cash zrovna zpívá One Love*“) a čas stojí („*V Hostimilovi se balzamuje už zaživa/zevnitř a dobrovolně*“).

Zaznamenávač Timotej Mara svou stylizací připomíná pražskou legendu Vincenta Veneru, jeho kouzlo a mýtus ale stojí pevně na nohou. Žádné metaforické kudrlinky, žádná náhlá přepadení a velké pointy. Záznamy, které se nepřibarvují. Hotovo. Šlus. Láska je láska, nenávisť je chvíle, ze které se dá vyspat, a trapnost - ta je druhý den zapomenuta. Vše obestírá milosrdné opilcovo okno, jenž všechny Hostimilovy bratry vtáhne zpět („*Už je po svátcích / Vánoce jsou v prdeli / stejně jako my za barem...*“) jako věrné apoštoly („*Teologie a katechismus jsou protentokrát / jen pouhopouhou minulostí // Ježíš jako symbol ryby kterou jsme zrovna snědli*“).

Vše už se tu někdy stalo: servírky rychle po zavíračce běží na autobusový rozjezd,

krásné brunety sem zabloudí jen příležitostně a Martin C. z umělecké divize pouští Nicka Cavea. Tady se opravdově ví, že všichni jednou zaklepeme na nebeskou bránu. A život? Ten je jinde. „Ale kde kurva je!?“ Někdo jej hledá v pivu, někdo v trávě, která hoří v přítmí ubalených špeků. Jen neulpět, nezasekat se, nepojmenovat bolest a samotu, jak píše Mara.

Vyprávění končí zaznamenávač v 5:49 ráno. Za celou knihu žádná směšně provokující teze, žádná vášnivá osobní obhajoba jedné sociální skupiny. Tragikomické *Fragmenty z Hostimilovy kroniky* jsou silné v úderech jednotlivých událostí, kde je patrná destrukce kontinuity ustálených hodnot androšské společnosti. Ale jen v průsvitech. Žádný mravokárný buldozer nečekejte. Timotej Mara není typický autor - Čech; nepošlapává cizí trávník, aby ten jeho vlastní vyrostl. Což je oproti posledním básnickým ozvukům z říše undergroundu spíše výjimka. A o svém „pokladu“ v podobě Mary ví i nakladatel této knihy. Ta je dostupná pouze na adrese vydavatele, ne v žádném velkém nakladatelském domě. A to je fér. Na věčné časy. Howgh, domluvil jsem!

Ondřej Hložek

Timotej Mara. *Fragmenty z Hostimilovy kroniky*. Brno: Ears & Wind Records, 2020. 62 s.

LES ÚTOČIŠTĚM

S utopiemi, či spíše dystopiemi, se v poslední době v české literatuře tak trochu roztrhl pytel. Dokonce bych řekl, že se jedná až o vlnu. Namátkou Václav Holanec, Alena Mornštajnová, Josef König, Bianka Bellová, Matěj Dadák, Ondřej Hübl... Tedy i u autorů, které můžeme mnohdy řadit k mainstreamu. Do jaké míry se jedná o reakci na koronavirovou dobu, vyrovnávání se s ní, nebo do jaké míry o trend obecnější, zatím těžko odhadnout. Domnívám se však, že probíhající válka v Evropě bude mít na tento žánr posilující vliv. Nově do této skupiny můžeme též přiřadit dystopický román *Les valašskomeziříčského rodáka Marka Baroše* (*1973). Po dvou knihách pohádek (*Pohádka Vánoc*, *Pohádky ze skládky*) a několika divadelních hrách se jedná o jeho vykročení novým směrem.

Ocitáme se v postapokalyptickém světě, ve kterém zmizela většina lidí a ve kterém už

společnost, tak jak ji známe, přestala existovat. Rozpadla se do drobných tlup, které bloudí krajem a svádí mezi sebou nekončící boje. Do rozpadlých měst vtrhla divočina. Vše je zamořeno neznámými pastmi. Platí jen zákony smečky a přežije jen silnější. To, co dělalo lidi lidmi, se pomalu vytratilo. Vytratila se i řeč. Společnost se vrátila do doby kamenné, lidé se musí obejít bez veškeré techniky a zčásti se stali zvířaty. Stále však zůstala touha přežít.

Příběh se odehrává ve dvou časových rovinách. Ta retrospektivní nás přivádí do okamžiku, kdy zánik civilizace začal. Protagonista příběhu, Prst, příliš sympaticky nepůsobí. Z malého vystrašeného kluka se stal dospělý muž, ale hlavně vypravěč. Své společnice, Malou a její dceru, však v případě potřeby neváhá opustit nebo obětovat místo sebe. Jeho jednání však rozumíme.

Svět, který Marek Baroš stvořil, není světem líbivým, má ale své zákonitosti a drží pohromadě. Je to svět uvěřitelný. Divočina a nebezpečí v něm nečíhají v lese, ale mezi lidmi. Přežít se v něm dá jen s vypětím všech sil a nedůvěrou ke všem. V některých okamžicích tak *Les* připomene knihy Jáchyma Topola, motiv cesty pak slavnou prózu Cormaca McCarthyho. Jedná se však jen o typovou blízkost. Barošovo vyprávění se odehrává ve svižném tempu a je protkáno výraznými obrazy. Jde o prozaický debut, který se autorovi vydařil.

Pavel Kotrla

Marek Baroš: *Les*. Praha: Prostor, 2021. 176 s.

JSEM TVÁ DUŠEVNÍ DĚLOHA

Po čase, který je v literatuře v podstatě iluzorním, vyšla v edici *Srdeční výdej* další sbírka jejího zakladatele a podpůrce Vladimíra Šrámka. Je to již jeho čtvrtá kniha ve vlastní edici. Stejně jako všechny knihy v edici má i tato tu společnou vlastnost, kterou je kompaktnost textu a výtvarné složky. Dle mého úsudku patří k tradičním znakům dobré edice i péče o ilustrační doprovod. A to neříkám jako někdo, kdo by vydavateli podkuřoval, ale kvůli řemeslné čistotě jsou knihy přitažlivé a máte chuť v nich listovat.

Sbírka *Plná ústa hladová* je složená ze dvou částí o téměř sedmi desítkách básní. Ty jsou kratší, jde maximálně o osmiverší, v knize čtenář nalezne jen tři texty o délce větší než deset

veršů. Básně mají formu glosy, ale pointa zde není hledána na sílu, plyne čistě z let zkušeností vypravěče. Čtenář bude pohoštěn zvukomalbou, spíše náhodnou, kde není nic navíc. Dokonce i ty velmi pravidelné rýmy se objevují jako by zpoza rohu, nepřipraveně, ale vhodně.

Tematicky sahá Vladimír Šrámek do různých koutů, kde se cítí jistě: od biblických námětů („*Genesis – červotoči točí časem / larvy skřípnuté v dětství / dech proletěl ústy // zlo a zloba v klenči nad souší i nad vodami // pátý den stvoření / vše nachystané / Pane*“), po denně viděné skutečnosti („*lokomotiva / obíhá vlak / chvíli táhne / chvíli tlačí // kola prokluzují / však / stále jedu vpřed*“), občas se drží pověr („*vylov co tě trápí // nebo ne / jsme chlapi!*“).

Autorův vypravěč je pravým poutníkem krajinou (např. básně *Volary* nebo *Děvín*). Jde a vidí, nezasahuje („*mezek napíná lano a ze žlabu pije*“). Nepřestřeluje zbytečnými tropy a figurami, ale nabízí jich poměrně dost a pěkných (*Malování bytu – „štetkou se bráním zdem / mávám jí jak hořící loučí“*; *Večer – „hyena obchází / požívá stíny“*; *Léto – „červotoč studuje dějiny / opuštěné skříně“*), stejně jako zvukomalebnou hru („*taje tají / nebozízky očí / vrtají v plechu neplechu*“).

Lyrický subjekt má zřetelně odžito. Některé pravdy zůstanou prosté, jednoduše se nechťejí domýšlet závěry (*Otčím – „jsem tvá duševní děloha / uzavřel úvahy o otcovství // a co dál – zeptal se nejistě pubescent // dál? / dál mi dojdi pro pivo...“*; „*poležím dokud se svět / nezvedne na nohy*“). Některé závěry však mohou přinést klid („*matka a syn / kouří spolu / dým vzhůru / oči padají // po bouři života / ztišení*“).

Přibližně dvacet závěrečných básní je silně ovlivněných básníkem Vitem Slívou. Především jeho ústředními motivy, ale i tematikou konce lidského života, kterou se v poslední sbírkách zabýval. Šrámek vzdává svému příteli hold, nikterak se nepodbízí a velmi rozhodně dokráčí až do svého tichem vyřezaného loubí knihy. Přesně to je skutečnost, kterou na autorovi obdivuji. Ne za každou cenu na čtenáře vystřílet zásobník metafor, šokujících odhalení ve světě, o kterém byly popsány miliony stran. Vladimír Šrámek má hřbety svých rukou poškrábány poezií. Do hloubky. Své rány ale nedává na odiv s lacinou reklamou. Jeho knihy stojí za to číst.

Ondřej Hložek

Šrámek, Vladimír. *Plná ústa hladová*. Brno: Srdeční výdej, 2021. 98 s.

PETR HRUŠKA

DALIBOR MALINA

Drží v jedné ruce knihu, ve druhé sklenku.

Asi uprostřed.

Lemován večerním světlem.

Inkoustem a pomalou rukou píše svůj vzkaz.

Být naživu až do smrti.

O všechno přijít a nic si nenechat vzít.

Radost mít bez důvodu.

Možná je pozdě.

Anebo brzy.

Lampy u cesty se plaše rozžínají.

I tohle chce být ještě zázrakem?

Ne, už ne.

A ano.

JAKUB CHROBÁK

Splátka dluhu

Bezmála před třiceti rokama jsem se probudil na břehu přehrady Bystřička. V hubě se míchalo několik chutí. Sounáležitosti zakoušené v příhraničním městě Strasbourgu, kde jsme trávili většinu svého prvního zahraničního výletu za hraním, poznáváním a svobodou. A taky odér hromady vypitých piv po návratu. Byl to pro nic netušícího pozorovatele prazvláštní pohled. Mladíček, sotva dvacetiletý, tu sedí u přehrady, oči promžourávají ranní mlhu, na hlavě má palmičky. Totiž, kamarádi z velké radosti posbírali všesky gumičky, kterými si stahovali svoje vlasy, a z mojí deky nadělali hromadu malých vodotrysků, palmiček. Sedím a najednou to na mňa spadlo. Budeš muset něco dělat.

„Ty, a co včil bude?“ Čudla nikdy nebyl z těch, co by se vyžívali v dlouhých větách.

„Nevím, ale musíme něco dělat.“

„A víš, že na Trávníkách je to nové knihkupectví, šak máš rád knížky.“

Nikdy bych nevěřil, že tam, na Bystřičce, kde seděl jsem ožralý a plný víry, že všecko je na tomto světě možné, se rozhodovalo o mém životě. On totiž měl ten Čudla pravdu. Literatura se přede mnou zjevila jako jistota i potřeba, bez které to nepůjde. Tak jsem tam šel.

„Dobrý den,“ řekl jsem tehdy co možná nejvolněji. Na sobě pokreslené kraťasy, na krku

na gumové šňůrce se klímbala malá kostra, spíš kostrák oblečený v hábitu rockového zpěváka.

„Dobrý den, co byste rád?“ Muž, něco mezi čtyřicítkou a padesátkou, hladce oholený, bradka. Takový ten intelektuál staré školy, strašně vzdálený nám, androšům a máničkám ze Vsetína. „Víte, slyšel jsem, že hledáte prodávče, a já mám rád knížky, tak sa idu zeptat.“

„A co jste dělal před tím?“

„No, gympl, a potom jsem byl ve Francii.“

„No a jakou máte kvalifikaci pro povolání prodávče?“

„Píšu básně,“ vypadlo ze mě a sám jsem se divil té důvěře, kterou ten chlapík získal, aniž by se o to moc snažil.

„Hmm, a mohl bych je vidět?“

„Tady,“ vytáhl jsem ručně sestříhaný a sešitý soubor s dlouhou a krásnou poémou o muži, který se vydá za svou láskou přes oceán a po cestě se zaplete s mořským panama.

„Tak víte co,“ probírá se tím pokladem jaksi moc nezúčastněně. „Já se na to podívám a přijďte zítra, domluvíme se.“

„To je všecko?“ říkám si, když jsem vypadl a hned zapadl do vedlejších dveří hospody Zhlaň. Z meditace mě vytrhl tata. „Ty co tu děláš, tak odpoledna?“

„Byl jsem si hledat práci.“

„Tady?“

„Vedle, v knihkupectví.“

„A ty myslíš, že pan Malina akorát na tebe čeká?“ Vložil se do našeho hovoru Fanyň, otcův kamarád a bývalý vynikající odzemkář. Jak se později ukázalo, taky skvělý vypravěč a krom jiného člověk, který byl s obchodem Dalibora Maliny spojený třeba i tak, že pomáhal například vozit knížky k prodeji na vsetínskou polikliniku.

„Uvidíme, vzal si moje básně.“

„A tož to su zvědavý.“

Aj já jsem byl. Druhý den, hned jak otevírali, vletěl jsem dovnitř. Byl to malý krámeček doslova napěchovaný knížkami, řadu z nich jsem měl v oblíbě, po řadě nábožně pokukoval a cítil jsem se tu vždycky jako v bezpečném chrámu, kde ale jsem až kdesi v poslední řadě čekajícím adjunktem. „Pojďte tady, dozadu.“ Za pultem byla stěna plná knih a malý vchod, za kterým se rozprostíral velký pracovní stůl, království samotného majitele, kde přijímal hosty. „Tak co myslíte?“

„No, verše jsou to začátečnické a užvaněné, ale některé obrazy jsou nadějný.“

„???”

„Zkrátka, toto zahodte, zkuste psát jinak, koncentrovaněji, a nastoupit můžete od zítřka. Dnes vám ukážeme, co a jak.”

Takové odmítnutí jsem nečekal, stejně jako nevěděl, že tady se začíná úplně jiná etapa mého života. Etapa plná krásných a nábožných setkání prstů s krabicemi plnými Burroughsových Nahých obědů, Hrabalových Sebraných spisů, básnických novinek těch divokých a vzrušujících devadesátých let. Po nějaké době jsme si začali s šéfem tykat, častěji se bavít o literatuře a občas po práci jsme si zašli na pivo. Zrodilo se přátelství, ve kterém se pořád cítím spíš tím, kdo bere, než aby dával.

Nicméně při jedné z těch debat přišla řeč i na Sergeje Jesenina. „To chuligánství je tak intenzivní a silné, to je výtrysk, ještě navíc vybuchující v krásných obrazech.”

„No, je to dáno hlavně skvostnými překlady Jana Zábrany.”

„To jo, ale...”

„Co ale?”

„Zábrana překládá geniálně, ale zdá se mně, že trochu mimo rytmus.”

„Jak to?”

„No, víc rytmizuje česky, ony jsou to totiž krásné jamby.”

„No, tak to přelož.”

„To zas ne, na to nemám...”

Na tom skončilo, ale od té doby chodí se mnou ten Jesenin furt dokola, pokouším ho a pokouším, a dnes si myslím, že je ten den, abych to vyklopil – některé básně jsem přeložil. Příkládám je tu jako splátku velkého dluhu i námět k diskuzi. Nemyslím, že jsou tak dobré jako překlady Zábranovy, ale jsou moje a vlastně naše, jako by vyrostly z těch všech setkávání, kterých jsme za těch třicet skoro roků absolvovali tolik, že by z toho byly čtyry univerzity. Snad v nich zůstává všecko – chuligánství, divoká obraznost i zvuk.

Když vrby v plotě zšediví
něžněji hlavu nakloní.

Pak, ač chuligán nemytý,
pod štěkot psí mne uloží.

x x x

Nemají zdání, je vidět z vašich dum,
znova se navrátím v svůj rodný dům,
radostí druhých se naplním,
oknem vstříc v zeleň večerů.

VERŠE ÚVODNÍ K MOSKVĚ PUTYK

x x x

Vše po svém k svému cíli běží.
Od děcka poznáš, kdo co je.
A kdybych snad básníkem nebyl,
pak jistě podvodníkem, zlodějem.

Neduživý a malý vzrůstem,
v střed prdólů vždy hrdina.
Často, často s rozbitým nosem
chodil do domu matčina.

A na pozdrav vystrašené mámě
cedil jsem přes krvavý ret:
„Nech tak! Zakopnul jsem o kameň.
Zítřa to budu nevědět.“

A náhle, když už dovařila
těch dávných dní horoucí míza,
neukojená a drzá síla
zpod nových básní zazízá.

Do zlatova barví se pole vět,
nad každým veršem bez konce
vyrůstá minulosti hrdý zjev
rváče, grázla, vybíjance.

Jak tehdy, odvážný a hrdý,
jen měsíc vrže do mých pat...
Jestli dřív rozbíjeli hubu,
teď v krvi celá duše má.

Zas opakuju, už ne však mámě,
Leč tam, kde cizí chechtá se zvěř:
„Nech tak! Zakopnul jsem o kameň.
Zítřa to budu nevědět.“

x x x

Furt jsi to ty, země má, otčina!
Z nebe deští podzimkové olovo.
Tmou kaluže lampa zakmitla,
tlemí se na mě hlavou bezhubou.

Ne, lepší bude nehledět,
abych už nic horšího neviděl,
na celou tu zrezivělou sněť
svraštím čelo, bych vždy zle zahleděl.

Trochu se zahřeješ a vyzdravíš.
Dívej: vstřed obrysů domů,
mlynář tam ke zvonici kráčí,
nese měděné měchy zvonů.

Jestli máš hlad, najíst ti dají.
Nešťastný, tvař se, že rád jsi zašel.
Jen co máš v srdci, nech potají,
můj vlastní, neznámý bratře.

Jak řek jsem si, tak udělal jsem,
leč běda, nic se nemění!
Vidím se, jak rychle přivykám
pocitu klidu, mrazení.

No a? Co s tím? Je řada jiných,
nejsem sám nadějí živou!
A lampa zablikne, slyším její smích,
řehtá se hlavou bezhubou.

Jen srdce pod potrhaným šatem
šeptá, když slyšíme se, dokola:
„Chlapče můj, ty, co vidí dále,
jenom ta smrt tu přikrývá.“

P. S. Na Zpověď chuligána si, Dalibore a milí
čtenáři, budete ještě muset počkat. Až budu
velký.

PAVEL KOTRLA

Vánoční

Daliborovi

Město pulzovalo lidmi. Vlastně ne – město bylo přeplněné lidmi. Byl jsem naštvaný i sám na sebe, protože naše přítomnost k tomu také přispívala. Ani nebyl moc důvod tu být. Všechno jsme měli nakoupeno, dárky zabalené, a i stromeček už byl nazdobený. Vyrázili jsme jen tak, trochu z rozmařilosti, trochu z volnosti. A i když letos doopravdy žádná zima nebyla, skoro nemrzlo a sníh napadl jen na týden a nebylo to ani na běžky. I tak jsme si dali u stánku svařené červené víno vonící hřebíčkem, badyánem a skořicí. Jen tak, z nostalgie, pro ten pocit, že to k tomu patří, k té chaotické atmosféře blížících se Vánoc. Pár dnů do Štědrého večera.

Víno bylo horké a sladké, už do kelímku skoro odkapávalo vlekoucím se cukrem. Přeslazené. Jako všude visící výzdoba. Brouzdali jsme uličkami okolo náměstí. Nad hlavou v nepravidelných intervalech přelétala holubí letka a rozkrajovala bezmračně šedou monotónnost nebe do snesitelnějších částí. Dopoledne

čtvrté adventní neděle, které kupodivu z žádného tlampače nerušil zvuk koled ani žádné jiné muziky. To snad musela selhat zvuková technika unavená předchozími dny, nebo jsme byli svědky malého zázraku. Náměstí nebylo zneprůchodněno ani žádným předvánočním trhem. Zvláštní. Obklopoval nás jen běžný šum a ruch města, hovory lidí a ozvěny podrážek na dlažbě, vzdálený hukot aut za pěší zónou.

Chvíli jsme se procházeli náměstím a podloubími, až jsme nakonec zabočili do jedné z uliček s oblíbeným butikem. Na několika málo metrech tu luxusní prádlo známých značek podněcovalo i tu nejupjatější fantazii. Minimálně tu moji. Sice daleko od fotografií dávných krás na papírových krabičkách silonek, které nás v bývalém jinošství vzrušovaly svou nedostupností a tajemnými úsměvy, daleko od fotografií z období, kdy jsme náklonnost k něžnému pohlaví nemohli vyznat jinak než popíráním. Ale přece jen jaksi blízko k tomu všemu tajemství, které v tom věku ještě nebylo lacinou pornografií.

Dnes byl ale butik zavřený. Asi i zde měli už dostatečně vyděláno. Škoda, přece jen mě to zamrzelo. Sice jsem to neměl úplně v plánu, ale proč neudělat radost ženě i sobě a něco nekoupit? Nebo se aspoň dívat lehce poodhrnutým závěsem kabinky, jak si postupně zkouší a vybírá prádlo, přiměřuje, dlaněmi přihlazuje na těle, a tak. Očima se ptá a čeká aspoň kývnutí, že sluší. Tak nic, dnes budu o tu drobnou radost a obvykle prodražující se hru ošizený.

Šli jsme dál uličkou, míjeli průčelí starobylých renesančních domů, jejich podloubí podepřená sloupy a patkami sahajícími až do vozovky. Okukovali výlohy a hledali místo, kam si na chvíli sednout. Už jsme chtěli zaplout do kavárničky, když se najednou vedle ní nečekaně objevila reklamní cedule dalšího obchodu se spodním prádlem, o kterém jsme zatím vůbec nevěděli. Pravda, až sem jsme zašli málokdy. Ale i tady košíčky podprsenek osvěžovaly nudnou realitu světa svou v krajkách spoutanou fantazií. Po malém zaváhání a přesvědčování z mé strany jsme sestoupili do toho království představ po lehce ošlapaných kamenných schodech a vzali za kliku těžkých dřevěných dveří starého měšťanského domu.

„Prosím vás, potřebuji pomoc,“ zaznělo rozhodným hlasem na uvítanou ještě dřív než pozdrav prodavačky. Sítnice zaznamenaly

snovou scénou. Překvapeně jsme se zastavili a podívali na sebe. Uprostřed prodejny stála vysoká štíhlá blondýna v červené krajkové košilce a saténovém župánu. Dlouhé platinově blond vlasy jí padaly skoro až na prsa. Samozřejmost, se kterou opanovávala prostor, byla fascinující.

Stála tu jako socha, nebo ještě spíš jako kinetický exponát v moderní galerii, který má radost z toho, že je pozorován a viděn. Nebyla úplně nahá, košilku měla oblečenou přes spodní prádlo. Ale ještě víc mě zaujala její výška a to, že jí župánek moc neseseděl. Vnímal jsem prsty bosých nohou lehce nepatříčně se krčící na podlaze pokryté kobercem. A dalším překvapením byl její věk. Klidně by to mohla být má matka, a ještě bych mohl mít i staršího sourozence!

Štíhlá a vysoká, i ve sportovní obuvi o pár centimetrů vyšší než já. Její do prostoru otevřená gesta byla plná života. Hlavou mi bleskla vzpomínka na gesto jiné ženy z úvodní pasáže jednoho mého oblíbeného románu. Bolestně mi ji připomínala. Mladistvou postavu, která by klidně mohla patřit ženě o dvacet třicet let mladší, ale zrazovala tvář. Pavučina vrásek se táhla pokožkou a v koutcích očí a úst se sbíhala do vějířů, které nedokázal překrýt ani make-up. Přesto zůstávala krásná.

„Jak mi to sluší? Můžu se zeptat vás obou, ale hlavně co vy, pane? Mám šanci v tom vstoupit na scénu a zaujmout?“ rozšířila a konkretizovala svůj požadavek. Nepatrný přízvuk prozrazoval, že delší dobu pobývala nebo možná ještě stále pobývá v cizině. Ale nebyla to ta jazyková zapomnětlivost, která často postihuje ty, kdo se v zahraničí tak snadno vzdávají své minulosti výměnou za snahu dokonale splynout s novým okolím. Vždycky se mi při takové příležitosti vrátí vzpomínka na výsměch slavnému tenistovi, který už po několika měsících zapomněl slova mateřského jazyka a při krátkém návratu je marně a zaskočeně lovil před televizní kamerou mezi slovy novými. Tehdy nám došlo, že už nám dávno přestal patřit. A stejně tak jsme se smáli i svým příbuzným, kteří začali slova zapomínat po několikátýdenní návštěvě velkého světa. Směšné, jak ta cizí slova nahradila na několik let ta původní. Nebylo v tom nic jiného než prázdná a laciná póza. Ale tady to bylo jinak, tady to byl jen příznak dlouhé nepřítomnosti, pouhý zrazující přízvuk.

Díky tomu výrazným hlasu jsem si na okamžik připadal jako žák před tabulí. Dlouho jsem ale s odpovědí váhat nemusel. „Já jsem zvyklý vidět to spíš bez,“ odpověděl jsem popravdě a s pousmáním. Laškovat s paní o minimálně čtvrtstoletí starší by mi nepřípadalo sice v jiné situaci normální, navíc v přítomnosti káravého pohledu vlastní ženy, ale tady to bylo tak nějak na místě. Rudý saténový župánek na blondýně zplihle visel a pohřbíval všechny ty možné smyslné představy, které by se ještě mohly ukrývat pod ním. V tu chvíli připomínala spíš věšák než objekt touhy. „Není to úplně ono,“ dodal jsem.

„Vidíte! Já to říkala!“ a s lehce vyčítavým pohledem se obrátila na prodavačku, která byla dosud skryta v pozadí.

V tom okamžiku se probrala i moje žena. „Opravdu, moc vám to nesluší.“ Přistoupila k ní. „Dovolíte?“ a začala jí župan popravovat na ramenu. Ale to už se probrala i prodavačka. „Dobrý den,“ obrátila se nejprve na nás. „Máte pravdu. Počkejte, já jsem vám to předtím taky říkala.“ Moje žena ustoupila a prodavačka blondýně župan úplně rozvázala.

Zahlédl jsem prádlo, na první pohled nebylo levné, ale rafinovaně svůdné ano, kdyby nebylo oblečené přes tílko a obyčejné kalhotky. Zahlédl jsem ale i drobná prsa a šlachovitě vysportované tělo až na hranici vyzáblosti. Ta žena mě zaujala, bylo v ní cosi urputného. Ani ne tak tím, jak vypadala, přece jen, ženu o deset let starší bych si dovedl představit nejen ve snu. Ale až tak starší ženy mě nikdy nezajímaly. Ale zaujala mne tím, jak působila. Na mě, na své okolí. To sebevědomí, které z ní vyzařovalo!

„To musíte takto!“ a několika málo tahy přizpůsobila župan její postavě. Stál jsem tam a pozoroval tu rychlou proměnu. Něco se změnilo. Z věšáku na oblečení se stal objekt. Ano, takto by zaujmout už určitě dokázala. Dřívější neforemnost zmizela. Najednou tu stála žena vamp. A já si ke svému překvapení uvědomil, že ten letmý pocit známosti, který jsem před malou chvílí měl a který se dral na povrch, je správný a že ji asi opravdu znám. Viděli jsme se letmo jen dvakrát. Poprvé to bylo už tak před deseti patnácti lety. Jinak jsem ji znal pouze z vyprávění. Podruhé jsem ji potkal o několik roků později na vernisáži ve vedlejší městi. Dokonce jsme spolu prohodili pár vět u jednoho obrazu. Přestože uběhla nějaká doba, přece jen to byla ona.

Pamatuju si na šok v tváři svého přítele, když znenadání stál na vernisáži proti ní. I teď, po víc než třiceti letech manželství, když se tu znenadání objevila ze svého francouzského exilu, se mu z ní podlamovaly nohy a zastavovalo srdce.

Seděli jsme pak dlouho po konci vernisáže a pili víno u starého stolku s rozpraskanou deskou na dvorku ukrytém mezi vysokými zdmi a pod větvemi vzrostlého kaštanu. Nebe nám v tom dlouhém horkém červencovém dnu plynulo nad hlavami do soumraku a pak i do hvězdné noci. A on se v náznacích rozpovídal. O měsících ve vzdáleném městě, hře na piano. O chvílích pod ním, o prohnutých zádech a odřených kolenech. O vášni, touze, spalujícím ohni a tichém šílenství. Četl jsem v jeho tváři smutek z paralelních dějin, které se nakonec nestaly. Taky jsem takovou ženu znal a této části jeho příběhu dobře rozuměl. Trpěl jsem podobnými příznaky.

Vzpomněl jsem si i na cigarety, které jsme si zapálili. Na těžké gitanky, které, přestože už dvacet let nekouřil, vytáhl odněkud ze zákoutí pracovního stolu. Byly vyschlé a škrábaly v krku. Dlouho jsme pak spolu mlčeli a pozorovali stoupající dým. Melancholicky jsme se tehdy rozcházeli domů. Skleničky, plný popelník a prázdné flašky jsme nechali na pospas ranní rose.

„Zůstala jsem letos úplně na holičkách. Dlouhé šaty jsem si vzala, ale vůbec jsem nepočítala s tím, že bych měla na někoho ještě zapůsobit. Ale stalo se a teď to musím řešit na poslední chvíli.“ A mechanicky si naučným pohybem odhrnula blondátou kadeř. „Zachránili jste mě!“

Příliš pravděpodobné mi to nepřípadalo. Zkoušení pokračovalo. S nákladem připraveného prádla se uchýlila do jedné ze tří kabin. Bylo slyšet jen šustění látky. Taky moje žena si nakonec na doporučení prodavačky vzala ze stojanu černou krajkovou podprsenku o číslo větší než obvykle a šla si ji vyzkoušet.

Procházel jsem se obchodem, nebo spíš jen přešlapoval na místě, přece jen to byl malý krámeček. Ale i tak tu stovky hrotů podprsenek probodávaly svět. Za celou tu dobu se zde objevily jenom dvě ženy. Postály, prohlédly si nabízené zboží, přeměřily si mě nespokojenýma očima a odešly.

Blondýna vystoupila z kabinky. Teď už oblečená v přiléhavých riflích, červeném svetříku a v kožených kozačkách bez podpatku. „Tak,

teď můžu vyhodit všechna ta dětská pyžama se sobíky, která jsem si na spaní přivezla! Tu červenou už nemůžu ani vystát.“ A zatímco prodavačka začala skládat vybrané prádlo a markovat na pokladně, dívala se na obrázek ženy z nějaké reklamy na spodní prádlo pod sklem prodejního pultu.

„Danielle, takhle se máš dívat – říkají mi kolegové.“ A zaujala lehce vyzývavou pózu s šelmovským pohledem přimhouřených očí, která kopírovala postoj a výraz modelky z papírové předlohy. V jejím případě to bylo zbytečné. Nepochyboval jsem, že ona se tak umí dívat odjakživa. Francouzsky vyslovené jméno mě utvrdilo v tom, že je to skutečně ona.

Stál jsem na druhém konci obchůdku. Cinkla kasa a ozvala se částka. Při pohledu na dvě nepříliš plné menší papírové tašky jsem se její výši zdráhal uvěřit. Ostatně, ještě jsem se v té chvíli nedostal k placení já.

Poděkovala a otevřela dveře.

„Hezké Vánoce!“ podívala se mi vesele do očí. „A děkuju!“

„Taky vám přeju hezké Vánoce!“

Naposledy jsem si ji prohlédl. Stále to v ní bylo, ta esence ovládající svět. Její dlouhou štíhlou postavu orámovalo světlo z ulice. Filmová scéna. Radostná, plná energie a odhodlání do ní vykročila. Přál jsem si, aby mi na rozloučenou zamávala. Žena, kvůli které se opouštějí rodiny a rozpoutávají války. I teď v ní bylo všechno, po čem jsme toužili a čeho jsme se báli. Závan svobody a nebezpečí, vůně pižma. Mráz mi přeběhl po zádech. Bylo by klišé, kdyby za dveřmi poletoval sníh, ale bylo to tak. Pár vloček v něžném chaosu nenápadně kroužilo vzduchem, když začala stoupat po ošlapaných schodech.

ZDENĚK LYSÝ

Inšálláh, vyšlo to!

Za svého pobytu v Alžírsku jsem se zúčastnil několika muslimských svateb, zejména svaatebních hostin. Moc se od sebe nelišily. Muži a ženy slavili odděleně, každý ve svých prostorách. Stoly přetékal dobrým jídlem a sladkým orientálním cukrovím, k pití se podávala káva, čaj a ovocné džusy. Ano, slyšíte dobře, zcela zde chyběl alkohol, který mají muslimové přísně zapovězen.

Při velmi konzervativních svatbách rodina ženicha v pozdních nočních hodinách ukázala hostům bílé prostěradlo potřísněné krví, jako důkaz, že nevěsta byla panna.

A právě o dění po takové svatbě pojednává můj příběh.

Svatební hostina se lišila jen tím, že byla podstatně bohatší, v mužské části hrála arabská kapela, muži tančili, předváděli různé krokové variace a přitom zpívali a tleskali. Samozřejmě i mě vtáhli rozjaření Arabové do tanečního reje. Snažil jsem se vytáčet piruety, co mi síly stačily a mí spolutanečníci mé urputné kreace odměnili upřímným smíchem. Ale to mi nevadilo. Pořádná svatba má být veselá, že jo?

Ženil se můj šéf. V oblasti, kde jsem působil, měl od alžírského ministra zemědělství za úkol zmodernizovat živočišnou výrobu. Šlo zejména o likvidaci nebezpečných nákaz přenášených ze zvířat na lidi. A těch bylo hodně.

Arabské svatby mají obrovskou výhodu. Druhý den po nich nebolí hlava. Takže hned následující ráno jsem zcela fit vyrazil za nomády, abych v jejich ovčích stádech likvidoval viry, bakterie a parazity. Část Alžírsko, ve které jsem poskytoval veterinární péči, byla skoro stejně velká jako náš Jihomoravský kraj. Takže na nedostatek práce jsem si stěžovat nemohl.

Asi pět měsíců po šéfově svatbě zastavila před naším domem černá limuzína Peugeot 505 s řidičem. Vyšel jsem ven a z auta vystoupil můj šéf. Vypadal zasmušile. Nicméně hned se pustil do arabského vítacího ceremoniálu. Objal mne a třikrát jsme se políbili na obě tváře.

„Jak se máš, Zdenku!“

„Děkuji, dobře. A ty, Mohamede“

„Taky, taky. A co tvé děti, jsou zdravé?“

„Jsou, ano.“

„A tví rodiče, těší se také dobrému zdraví?“

„Těší, těší.“

„A jejich rodiče, mají se dobře?“

„No to doufám, zemřeli již před několika lety.“

„A tví strýcové a tety?“

„Ti jsou také v pořádku.“

„Kéž jim zdraví slouží a Alláh ať chrání jejich kroky!!!“

„Ano, děkuji.“

A tuto konverzaci jsme si zopakovali ještě třikrát, jak se v arabských zemích sluší a patří.

Byl jsem z jeho návštěvy trochu nervózní, protože mi bylo jasné, že nepřišel proto, aby mi popřál zdraví. Tušil jsem správně, protože

hned po povinné zdvořilostní fázi odhalil důvod své návštěvy. „Manželka je těhotná,“ zašeptal zoufale.

„To je úžasné!“ zaradoval jsem se. „Blahopřeji!“

„Jenže ona už má před porodem,“ zakvílel šéf.

„Aha, tak to zase tak úžasné není,“ připustil jsem.

V muslimském světě je narození zdravého dítěte necelý půl rok po svatbě těžkým proviněním, zvláště, bylo-li jako důkaz panenství nevěsty obřadně vystaveno prostěradlo. A vina za těžký hřích padá nejen na ženu, ale na celou její rodinu, manžela, samozřejmě, nevyjímaje. Což znamenalo, že kariéra mého šéfa se ocitla v obrovském nebezpečí.

„Zdenku, jsi má jediná naděje!“ sepjal ke mně zničený Mohamed dlaně. „Máš na klinice v Constantine ty kamarády, české doktory! Popros je, aby Nesimu přijali do své nemocnice, ať tam porodí! Nejsou to muslimové, těm nebude vadit, že přišla do jiného stavu už před svatbou! Že ne?“

„Udělám, co bude v mých silách,“ odpověděl jsem důstojně. Šéf mne objal a opět políbil na obě tváře. Pak odjel.

O následujícím víkendu jsme s kamarády krajany vyrazili tábořit na Saharu. Večer u ohně jsem se u českého porodníka přimluvil za svého šéfa. Kupodivu jsem ho vůbec nevyvedl z míry.

„Vyřid' mu, ať za mnou přijde, nějak už to odrodím. Není to první papaláš, který se na mne s podobnou šlamastykou obrátil.“

Ale kámen ze srdce mi spadl až za dva týdny, když nás můj šéf pozval na oslavu narození jeho prvního dítěte, holčičky. Oslava proběhla zcela po evropském způsobu společně s manželkami i dětmi. K přípitku na zdraví miminka se servírovalo šampaňské a k jehněčímu jsme si pochutnávali na výborném červeném vínu President.

Přítele porodníka jsem potkal za pár týdnů, v kouzelné oáze Ouargla.

„Tak jak to šlo s porodem šéfovy manželky?“ zeptal jsem se.

Tomáš se ke mně naklonil: „Porod proběhl normálně, bez komplikací. Do dokumentace jsem uvedl: Předčasný porod, stáří plodu pět a půl měsíce, váha plodu čtyři a půl kila.“

A na to jsme si připili.

MARTIN LUKÁŠ

Prolegomena k cestě do kutlochu

Poznámka: Jakákoli podobnost níže otištěného textu s aktuální skutečností je pochopitelně čistě náhodná; autor textu nenese pražádnou odpovědnost za případnou újmu způsobenou projekcí čtenářových představ, myšlenek, citů do děje či okolností příběhu, který se tu před námi tak nenadále a utěšeně rozvíjí.

To ráno vstal D. brzo. Nejdřív ze všeho otevřel oči. Dělával to tak každé ráno, aniž tušil, že jeho žena má oči dokořán dlouho před ním. Po velmi složité, obtížně popsatelné myšlenkové operaci, kterou jeho mysl za naprostého mlčení těla přijímala vždy nanovo úděl vnímající, odpovědné a venkoncem jedinečné bytosti, sáhl si D. pravou rukou na nos. Potom mezi palec a ukazovák sevřel nadočnicový oblouk a dopřál si dlouhý výdech.

Na cestu do svého kutlochu myslel od okamžiku, kdy se jeho chodidla dotkla ještě studené podlahy ložnice. Sezením na pelesti se po ránu nikdy nezdržoval. V koupelně bylo vše odbyto rychle, věcně, poctivě. Snídaně ženou pečlivě připravená chutnala jako věčnost. Když D. nesl k ústům sedmé sousto tukového rohlíku namazaného máslem a malinovým džemem, ozvalo se povědomé pnutí v paži, tupá bolest nad loktem rozněcující představy, jimž nelze upřít půvab za kterékoli denní nebo roční doby. D. totiž včera večer hltal řádky knihy a zážitky, které si tím přivodil, působí na něj plnou silou až dnes. Šlo o šestý díl jakési dušezpytné bichle, jejíž hmota se dobře hodí pro zpevnění svalů horních končetin. Posiluje-li se příliš, stíhají čtenáře po ránu těžkosti.

Utrpení je cestou k poznání, pomyslel si D. a s nenadálou chutí hryzl do rohlíku.

Klopa jeho kožené aktovky obnažila vyleštěný kovový zámek. D. nasoukal dovnitř všechny potřebné tiskoviny, počínaje těmi periodickými, v šeru redakcí a suchu tiskáren zplozenými, a konče vlastními zápisky, o jejichž smyslu z dobrých důvodů pochyboval, a přece každý den z nevzhledného diáře vyráběl významuplný deník. Upravit límec, převinout šálu, zahledět se sám sobě do očí. Čerstvý vzduch se prodírá škvírou pode dveřmi bytu. Nese s sebou volání města

sraženého na dno údolí, kde je mu podél řeky a uprostřed lesů dobře. Dobrodružství, jehož hloubka se měří smysluplným opakováním, číhá tam venku. Ještě jednou přiložit prsty na bradu a odvést vlasy z čela.

Vykročil z domu, urazil rozhodným krokem pár desítek metrů a na rohu tří ulic se ohlédl do oken. Snadno si domyslel, kolik vzruchu, lopoty a prožívání se za nimi právě děje. Přejel očima po tmavě modré ceduli s názvem ulice a vyrazil kupředu s vědomím, že kdo začíná den na Konečné, může začít cokoli.

RENÉ KOČÍK

80 slov

Krásná paní
u mostu přes řeku
a vůně guláše
a piva
točeného do vysokých tenkých sklenic
výčep čpící, šenk pro cara
ve stínu věcí již neexistujících

Obědní hovory v zájezdním hostinci
s okny tak nízko posazenými
s cákanci sněhové břečky
rozstříkované koly Spartaků
od mostu klouzajících
k Rokytnici, do Gottwaldova

A děti ve školce:
Zase jste byli Na Vyhlídce?
Ještě tu nejsou
ti, s nimiž U Lva
až nebude Krásná paní
bude zas tápat v chutích
s vyústěním do ztracena...

LADISLAV ŠTĚPÁNEK

Dalibor Malina – cestovatel

Při setkáních Dalibora Maliny s Liborem Burešem se občas nezáměrně zrcadlily cestovatelské přístupy, přičemž jeden obohacoval druhého. Libor zcestoval většinu zemí světa a nelze říci, že povrchně; hledání stop Jacka Londona v San Francisku či obtížná plavba na ostrov posledního odpočinku Paula Gauguina vypovídají o opaku. Přesto je jejich způsob cestování odlišný.

Dalibor je zaujat krajinou, setkáváním; vzpomíná, jak se seznamoval s valašskými kopci: prst Evžena Vyškovského kreslil na okenní tabuli vlaku jejich obrysy a pojmenovával. Ty doplňovali barvami malíři – A. Schneiderka, K. Hofman, F. Podešva a další (mnohem později o nich Dalibor napíše monografie). Přístup, který posléze formovali Milan Kundera Pomalostí a Ludvík Vaculík Cestou na Praděd; kůň znenadání zastaví, cosi ho zaujme, čeledín trpělivě čeká, až se sám pohne dál, něco nesamozřejmého se mezitím uděje. Mojmír Trávníček každodenní, mnohaletou několikakilometrovou chůzí údolím do práce a zpět, pokaždé jinou a novou, ozvuky řeči se sousedy či kolemjdoucími si s Daliborem rozumí...

Paříž je pro Dalibora stále hlavním městem kultury, franština jeho druhou řečí, kterou píší milovaní básníci: nitkami veršů se tká jeho svět, mezi útky leží zastavení u jejich hrobů při hledání ztraceného času. Mytickým místem, kde žije Kundera, je nakladatelství Gallimard, ostrov splněných snů a nadějí. Kráčí ulicemi, jejichž názvy mu utkvěly už v dětství, kdy jimi procházel s Dumasovými mušketýry.

Vybočením je rodinná dovolená v Řecku, následuje tady Pausania; jasné barvy nebe, moře a pevniny a ostré hrany slunce a stínu kontrastují s měkkými přechody mnohdy zádumčivých barev a liniemi horských hřbetů domova na Valašsku, z nichž se jen občas pozvedne některý vrchol, celek někdy ústí do nostalgie. Pravidelnými jsou letní pobyty na venkovské chalupě u dětí; prostor vymezují radosti při kopané na plácku s vnučky, stinný kout zahrady, kam se uchyloval při poledním odpočinku před horkým sluncem, každodenní rituály při společném stolování.

Dvakrát týdně vlakem s manželkou na chalupu k Čertovým skalám do Lidečka – letmá setkání, promluvy několika střídými slovy, při práci na pozemku se vytrácejí potřeby: ukazuje to na relativitu všeho toho, bez čeho si zdánlivě nedovedeme představit život.

Daliborovy cesty připomínají „peregrinatio“ v původním latinském významu překročení (řeky) či přechodu, kde se vytrácejí všední uspěchané zmatky, věčné důležitosti jednoho dne, stejnojmenné na druhé straně ulice..., cesty tam, kde věci odhalují nebo též nacházejí (?) svou tvář.

OTTO MIKLÍK

Dalibor Malina má výročí. Nechci mu připomínat kolikáté již. Jistě, že na věku vůbec nezáleží. Snad by někdo mohl říci opak, někomu by to mohlo vadit, když mně je o polovinu méně než Daliborovi. Ale totéž si chci říkat jednou i sám sobě. Na věku vůbec nezáleží, byť to číslo chce někdy děsit. V lidském věku nejde o číslo a jeho velikost. V životě člověka jde jistě víc o jeho „velikost uvnitř“. Všechno jednou přijde a přijít musí. I ta léta. A ta jsou krásná a požehnaná. Je podzim a bude zima. Ale pak opět přijde jaro a všichni omládneme. Na tom nikdo nic nezmění. Takové jsou naše časy...

Ze srdce přeju Daliborovi to nejlepší. Šetřím slova, těším se, že to oslavenci řeknu osobně a „naživo“. Milý pane Dalibore Malino, přeju Vám všechno nej a nej.

x x x

Jsem jako ryba, která čeká,
až ji někdo jednou vyloví.

Pro rybu svět je jako řeka
a ta kdesi vtéká, kdo to ví?
Někdy jsou vody plné žalu,
kal na dno klesá pomalu,
ale pak se vyčistí.

Až deště všechno spláchnou,
počkám na hvězdu jasnou,
ať mně posvítí.

Ó pospěš, pospěš, vyjdi hnězdo,
a zůstaň dnes jenom se mnou,
když dnes jsem sám.

Sám a sám – tak sám
tu na tebe čekám
a poklekám.

LIBOR SOŠŤÁK

Confessio

Setkáváme se s přáteli v pivnici U Lva. U našeho stolu je zpravidla dobrá nálada, která ani tak nesouvisí s množstvím vypitého piva, ale s tím, že se třeba chvíli nevidíme a těšíme se na sebe. Vtipkujeme, mezi řečí pozorujeme příchozí lidi, naše pozornost je občas také věnována obsluhujícímu personálu, abychom také naplnili klišé, že chlapi se v hospodě baví o ženských. Vytěšňujeme politická témata, náš zájem se stáčí většinou k literatuře a výtvarnému umění – co kdo zrovna přečetl nebo čte, jakou dobrou výstavu nebo film jsme viděli.

Jsem rád, když některý pátek je mezi námi Dalibor. To se snažím sednout si k němu blíž a dozvědět se něco z literárního světa nebo si vyměnit dojmy z knihy, kterou čteme současně. Byl a je pro mě respektovanou osobností, kultivovaným spisovatelem a člověkem velkého vhledu do prostoru výtvarného umění. Jeho monografie o umělcích působících na Valašsku nejsou jen pramenem informací, je to krásné čtení a setkání s bohatým a vrstevnatým jazykem, kterým sděluje niterné pocity, vepsané umělci do jejich pláten a soch. Jeho způsob je přesný a vyčerpávající, zároveň mám pocit, že zachovává správnou míru svých myšlenek.

Těším se na další setkávání a rozhovory s ním, na vernisáže, které umí uvést pečlivě připraveným a kreativním projevem, a také na jeho literární a publicistickou tvorbu. Hodně zdraví, energie a lehké pero/klávesnici, Dalibore!

11. 8. 2022

JIŘÍ HRABAL

Základy domácí fyziky

Dnes jsem měřil syna. Zdál se mi poslední dobou nějaký větší. Tak jsem vzal pásmo, tužku a šestý svazek sebraných spisů Danilo Kiše a udělal čárku na futra. Naměřil jsem přes sto osmdesát.

A pak jsem vážil otce. Musel jsem ho vzít do náruče a stoupnout si na váhu. Odečíst svou váhu od naší.

(ze zápisníku, 9. 1. 2019)

MIROSLAV MACHALA

3. prosinec 2007, Peloponés

Z větví pomerančovníků visících přes plot spadlo na obecní cestu několik pomerančů. Autem rozjeté sladce voní. Voní intenzivněji, jinak než ty zakoupené v Kauflandu. Příjemně nás osvěžily před poledním výstupem na „olivovou horu“ – Paleokastro, na jejímž vrcholu stojí starověká pevnost. Z vápence zhotovené kameny zdíva do sebe přesně zapadají a společně se vstupním portálem ve tvaru lichoběžníku, typickým prvkem staré andské architektury, vytvářejí dokonalou iluzi malého peruánského Machu Picchu, zvláště když si představuji prosincovým sluncem do bronzova opálenou dceru Evu, stojící pod tímto portálem, jako princeznu Inků. Je to jistě jeden z možných dokladů toho, že jak ve Středomoří, tak i na vzdáleném kontinentu v Jižní Americe vytvořila tato kamenná díla jedna a tatáž civilizace, možná civilizace Pelasgů.

Do přímořského města Nafplio už zbývá jen několik kilometrů chůze. Náhle nám zastavuje řidič, jenž si před chvílí na plantáži pomerančovníků natrhal tašku zakázaného ovoce. Svezl nás do města, část vonícího lupu nám pak daroval. V malém hotýlku, jehož okno směřuje do stinné uličky, ukládám pomeranče na parapet okna.

Pravděpodobně s blížícími se pravoslavnými vánočními svátky souvisí procesí obcházející všechny kostely ve městě. V čele kráčí vousatí popové a dechová kapela s bubny. Slavnostní průvod prochází uličkou pod naším oknem. Nedočkavě otevírám okno a v tu chvíli se všechny pomeranče vysypou přímo před procházející důstojné popy a jako oranžové míčky poskakují po kamenné dlažbě mezi desítkami do kopce kráčejících nohou. Když bubny utichnou, uličku, kde se každý večer hostí toulající se kočky, prostoupí vábivá pomerančová vůně.

Bůh to snad všechno viděl. Darované, v sadu natrhané zakázané ovoce, nám bylo odepřeno, vousatými popy rozšlapáno a navraceno zpět bohu.

ONDŘEJ HLOŽEK

Někde nahoře nade vším...

Jaro 2010. První setkání. Nesmělost má i nesmělost člověka, který vyzařuje něco, co obsahuje ryzí sílu lidského vědění, skromnosti a neskutečného přehledu. Podzim stejného roku. S rodiči u Magistra na Vsetíně dojednááme s mým budoucím nakladatelem cenu za autorskou prvotinu Tížiny. Dalibor Malina obklopen chlapci z redakce časopisu Texty, Pavlem Kotrlou, Jirkou Hrabalem, Kubou Chrobákem. Leden 2011. Kniha je na světě. Březen téhož roku. První a už nikdy se neopakující sláva čerstvě vydaných vlastních básní, televizní štáb dokumentuje oslavu nové knihy ve spojení s výročím časopisu, do kterého v budoucnu budu také přispívat.

Listopad 2012. Pan Malina slaví 70. narozeniny. Slivovice teče proudem, na stole v nakladatelově pracovně stojí různé láhve pálenek od všelikých návštěvníků, na bílé prostřených stolcích se line vůně bučky. Pan knihkupec a můj první nakladatel je v permanentě, každý chce dát sklenku, potřást rukou, prohodit slovo. A ten milý pan Dalibor, vnořen do sebe, jaksi zvláště naplňuje prostor celého prostoru pracovníčky. Ne že by byl postavy robustní, to ne. Ale velkého člověka poznáte tak, že se za ním táhnou davy. Přirozeně, bez obav, s touhou se leccos dozvědět. Ten večer si pamatuji i po deseti letech.

Zima 2014. Prázdné regály knihkupectví, které po 23 letech skončilo. Nefalšované centrum vsetínské kultury na chvíli usnulo. Ale jeho hlavní hybný motor stále vymýšlel výstavy - na Soláni, v ateliéru u Hofmanů, ve Velkých Karlovicích. Pár jsem jich navštívil, abych zůstal alespoň v uzounkém kontaktu s někým, kdo mi umožnil opravdový vstup do českého básnického prostoru tím, že mi vydal knížku.

Prosinec 2019. Na Pančavě po letech při večírku Textů. Skromný muž v červeném svetru mi nabízí pravici. Je tichý tak, jak jsem jej poznal. Jestliže chce dělat člověk velké věci, ta moudrost vždy zůstane v koutku, neprojevená. A v tom je velikost Dalibora Maliny. Tak to renesanční osobnosti mají. Jsou někde nahoře nade vším, co obsáhnou. Ve svém velkém klidu a pohroužení, s přesností v detailu.

Děkuji vám, pane Malino. Ať jste dlouho zdráv a vaše mysl: nechť je plná světla.

ROBERT GOLÁŇ

Náhodou jsem se šel dnes v podvečer projít. Někdy jdu cíleně, jindy nazdařbůh. Předemnou se v šedé modři ztrácela v meandrech řeka Bečva a za sebou jsem postupně nechával oranžovou zář města. Došel jsem až k místu, kde vodu čerí naskládané balvany a kde řeka svým dravým proudem vyhloubila hlubokou tůň...

Je horké léto, taktéž podvečer a k řece, k témuž místu, přijíždí tři muži na kolech. Bez světel, bez výstražných prvků, bez patřičného rozestupu, řečeno úřední terminologií, „hazardují se zdravím svým i ostatních“. Působí bezstarostně. Chtějí se vykoupat, ale na břehu sedí neznámá žena. Váhají, ještě chvíli vyčkávají, zdali neprobudí alespoň stín zájmu, ale nestane se. Když už je naprosto zřejmé, že se žena bude věnovat výhradně svému mobilnímu telefonu, s úlevou svlékají svršky a noří se, až na jednoho, do chladivých vln. Voda smývá celodenní dřinu na střeše Ottovy chalupy a osvěžuje znavené svaly a posléze i mysl.

Tato naprosto bezvýznamná scéna z loňského léta se mi vybaví dnes při pohledu na zasněženou, zamrzlou a tichou řeku ve chvíli, kdy přemýšlím, jaký text, jaká slova zvolit, když mám psát o příteli. Pár slov, malou vzpomínku, osobní zážitek. Víc snad ani není potřeba. Možná, že by pro mě bylo snazší vybrat tu jednu jedinou fotografii z bezpočtu těch, které čekají v archivu a která by vyjádřila všechny mé pocity? Nevím... A pak tmu ozáří **světlo**, slyším kovový svist, který oznamuje blížící se vlak, jenž vzápětí projede tratí nad řekou, obalen zvířeným sněhem. Projede nezvykle tiše, tlumeně jako ve filmech o Harrym Potterovi, za okny siluety lidí, z nichž každá má svůj příběh, svůj osud, svůj kříž.

A se světlem přichází odpověď.

Chci a musím Daliborovi opět poděkovat! Že je, že nezradí, že nezištně pomůže, pochválí, poradí. Že se stal spojnicí s lidmi, kterých si vážím a se kterými můžu prožívat tyto obyčejné příběhy v duchu Holanova „můj život byl fantastický, protože byl všední...“ Děkuji, Dalibore! Děkuji vám všem, přátelé!

Zima 2019

PETR MĚRKA

S panem Daliborem Malinou se osobně příliš neznám a přiznám se, že o něm vím poskrovnu. Mám však na něj jednu krásnou vzpomínku.

Měl jsem za sebou úchvatně mizerný začátek příšerného dne plného splínu, kdy jsem ve zkráceném pracovním poměru řídil dodávku s vyřazeným oblečením určeným k dalšímu zpracování.

Zastavil jsem u přechodu pro chodce, po němž se zrovna ubíral pan Dalibor. Poznal mne dříve než já jeho a první, co si vybavím, je neskonalá záře plná hřejivé lidské vlídnosti, kterou mne bezmála zahalil, což doprovodil úsměvem a slovy zahánějícími veškeré mé chmury bez ohledu na fakt, že jsme tím krátce narušili plynulost hekticky frekventovaného provozu.

A právě za tento okamžik prodchnutý vskutku nakažlivým optimismem mu děkuji a přeji spoustu síly, štěstí a radosti k jeho 80. narozeninám.

JANA MĚRKOVÁ

Písně

Před pár lety jsem natočila krátké video. Chtěla jsem zaznamenat uspávanky, mumlání, samohlásky, tóny... Šimonkův hlas, ve kterém se pomalu formuje řeč. Jazyk, který má tolik různých poloh. Natočit ten okamžik je téměř nemožné, protože nikdy nevíš, kdy k tomu zpívání dojde. Je to, jako když čekáš na lodi a pozoruješ vlny, a pak se před tebou najednou otevře skutečnost. Z moře se odněkud z hlubin vyvrstí nad hladinu obrovská velryba. U nás doma v ložnici vyvstane, zazní píseň. Šimon je také taková zpívající velryba. Tato intimní vzpomínka jedné mámy chce upozornit, že okamžiky nejen míjejí, ale také se opisují do jiné přítomnosti. Mám před sebou skutečnost člověka, kdy sdílení nad obrazy je vzájemné ladění a vyladování. Děkuji Ti, Dalibore, za všechny pohnutky a jiskry, které hoří inspirací ve světě plném obrazů, tvoje píseň je mi od srdce blízká.

Jana Měrková, rozená Baletková

TEXTY, číslo 86, ročník XXVI.,
šéfredaktor: Pavel Kotrla,
redakce: Jakub Chrobák, René Kočík,
Dalibor Malina, Martin Lukáš, Ondřej Hložek;
redakční rada: Andrea Chrobáková-Lněničková,
Tomáš Vašut, Martin Škabraha;
registrace MK ČR E 13264, ISSN 1804-977X
internetová adresa: <http://casopis-texty.cz>
Nevyžádané texty nevracíme ani neelektrujeme.
Neprodejné. Zdarma.

Kontaktní adresa:
Pavel Kotrla, Bystřička 267, 756 24
<http://kotrla.com>, pavel@kotrla.com